

યોગ, સ્વાસ્થ્ય અને નૈતિક જીવન મૂલ્યોનું માસિક

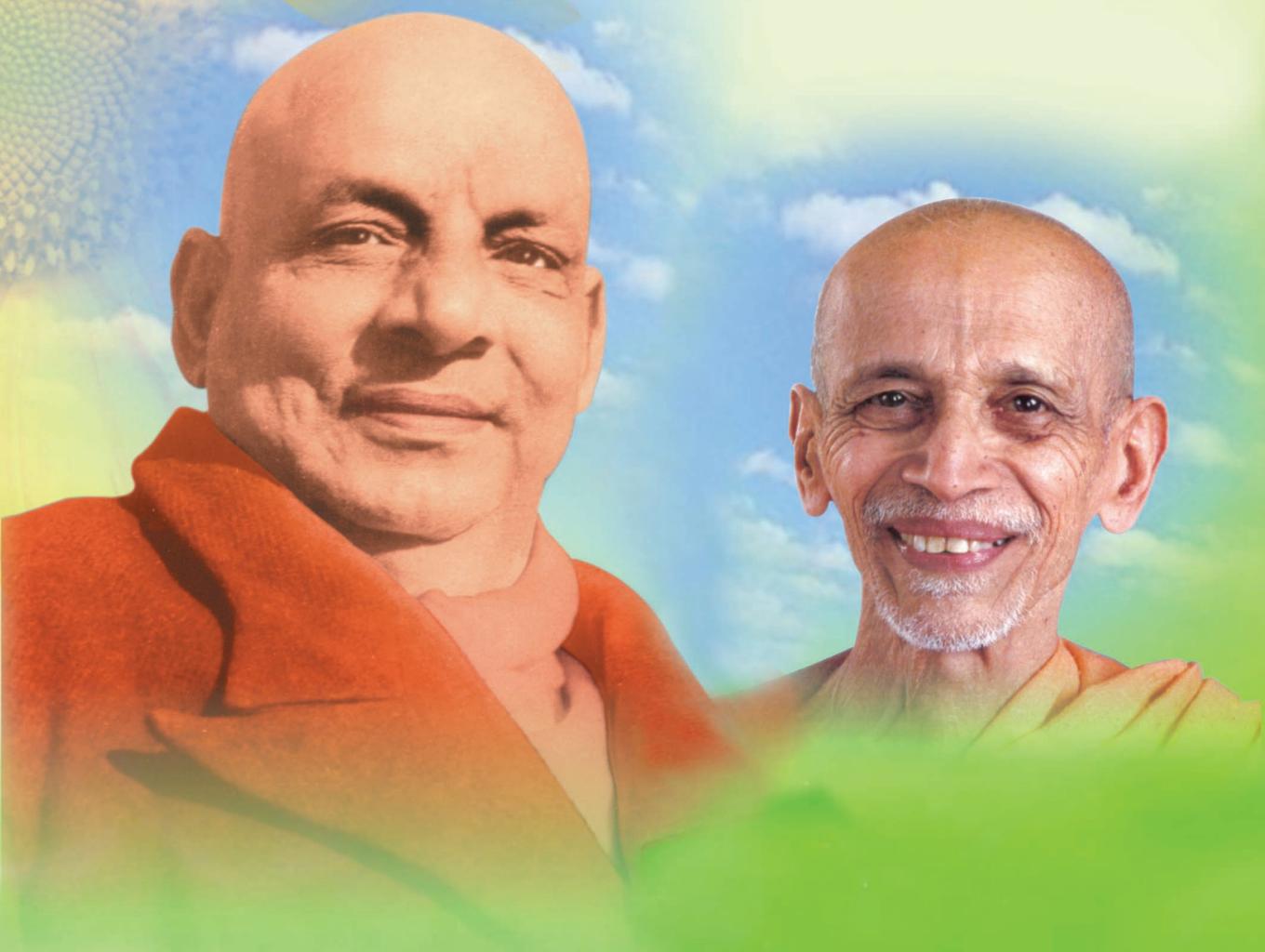
દિવ્ય જીવન

વાર્ષિક લવાજમ : રૂ. ૧૫૦/- ● વર્ષ - ૧૫ અંક - ૧૧ નવેમ્બર-૨૦૧૮

Postal Registration No. GAMC 1417/2018-2020 Valid up to 31-12-2020 RNI No. GUJGUJ/2003/15738

Published on 4th of every month and Posted on 5th of every month at PSO, Ahmedabad-2. Annual Subscription Rs.150/-

તત્ત્વમસ્ય

તું અમર આત્મા છે

જગતના નિયમો સમજી કુશળતાપૂર્વક ચાલો. કુદરતનાં રહસ્ય શોધી કાઢો. આત્મસંયમનો સર્વશ્રેષ્ઠ માર્ગ ગ્રહણ કરો. પ્રકૃતિ અને જગત ઉપર વિજય મેળવવાનું બીજું નામ મનોજય છે. તે મેળવવાથી તમારી આત્મરાક્ષિત જલદીથી વધશે અને તમે જલદીથી આત્મસાક્ષાત્કાર કરી શકશો. નવા વર્ષનો આ સંકલ્પ કરો.

- સ્વામી શિવાનંદ

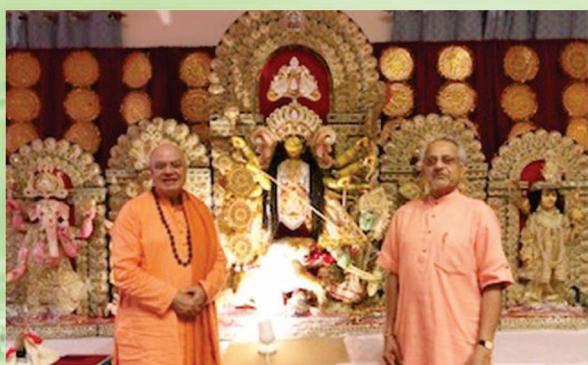
નવરાત્રી નિમિત્તે અષ્ટમીના દિવસે શિવાનંદ આશ્રમમાં કન્યાપૂજા, તા. ૧૭-૧૦-૨૦૧૮

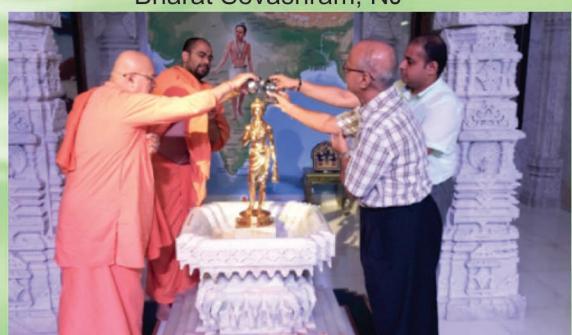
નવરાત્રી, શિવાનંદ આશ્રમ

Honouring Dhruv Upadhyay of Anderson Collegiate and Vocational Institute, Whitby Ontario Canada. Top student of Grade 10 and awards for being Best in international Mathematics contests, Computer science, and History

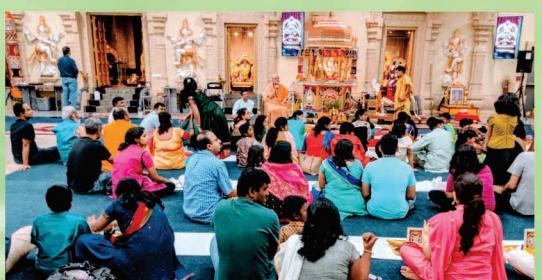
Bharat Sevashram, NJ

શ્રી નીલકંદુવર્ણી અભિપેક, BAPS મંદિર, હૃદુસ્ટન

પૂજ્ય શ્રી ચૈતન્ય મુનિ સ્વામીજી, રોબીન વિલ્સ, BAPSમાં નૂતન મંદિર ખાતે પૂજ્ય સ્વામી શ્રી અધ્યાત્માનંદજી મહારાજ

Ganesh Chaturthi Celebration at Hindu Temple of Greater Chicago

શ્રી સ્વામી શિવાનંદજી મહારાજની પ્રેરણાથી પ્રકાશિત દિવ્ય જીવન

વર્ષ : ૧૫

અંક : ૧૧

નવેમ્બર-૨૦૧૮

સંસ્થાપક અને અધ્યક્ષતાવી :

માલવીન શ્રી સ્વામી પાઠ્યવિજ્ઞાનંદજી
(શ્રી શિવાનંદ અધ્યક્ષ)

અધ્યક્ષ પદું :

અધ્યક્ષ : શ્રી સ્વામી અધ્યક્ષાનંદજી (સી)

શ્રીમતી રૂપ મહારાજાર

તાતો : શ્રી સ્વામી અધ્યક્ષાનંદજી

દૈનિક કાલાંગું ચરણાંગું :

શિવાનંદ આશ્રમ, જોખપુર ટેકરી,
અમદાવાદ - ૩૮૦૦૧૫.

ફોન : ૨૬૮૬૧૨૩૪૪, ૨૬૮૬૨૩૪૫

મુખ્ય કાર્યક્રમ :

દિવ્ય જીવન' અધ્યક્ષ, તરુણ કાર્યક્રમ :

સ્વામી શિવાનંદ સર્વજ્ઞવિજ્ઞાનિ

ઈતિર પત્રસંકલન અને મધ્યામંગ્લું કાર્યક્રમ :

શ્રી પદેશાંગી દેશાંગી

ગુપ્તજાત દિવ્ય જીવન સેરી

શિવાનંદ અપાશ્રમ,

જોખપુર ટેકરી, હેટેલાઈટ માર્ક,

અમદાવાદ - ૩૮૦૦૧૫

ફોન : ૨૬૮૬૧૨૩૪૪

ટેલિક્રેટ : ૨૬૮૬૨૩૪૫

○

E-mail :

shivananda_sahram@yahoo.com

Website : <http://www.divyajivan.org>

બાળકુમ

પ્રાચીતા

વાર્ષિક બાળકુમ : રૂ. ૧૫૦/-

કુલનેભક્ત બાળકુમ : રૂ. ૧૫૦૦/-
(૧૫ વર્ષ માટે)

પ્રેરણ બાળકુમ : રૂ. ૩૦૦૦/-

કુલનેભક્ત બાળકુમ : રૂ. ૧૫/-

વિદેશ પદું (અરે રેટિંગ) : રૂ. ૧૨૦૦/-

કુલનેભક્ત બાળકુમ : રૂ. ૧૫૦૦૦/-
(૧૫ વર્ષ માટે) એક/દુષ્ટ (અમદાવાદ) દ્વારા

ॐ

દેવૈતરાપિ વિચિકિતસો પુરા

ન હિ સુધિસેબમણુરેષ અર્પણ : ।

અન્ય બરં નચિકેતો બૃણીષ્ય

મા મોફરોલ્સીરતિ મા સુર્યેન્મ ॥

કઠોપનિષદ : ૧-૧-૨૯

નચિકેતા । આ આત્મતત્ત્વ અત્યંત સૂક્ષ્મ વિષય છે. એને સમજનું સહજ નથી. પહેલાં દેવતાઓને પણ આ વિષયમાં સંદેહ થયો હતો. તેમનામાં પણ વિચાર-વિનિભય થયો હતો, પરંતુ તેઓ પણ એને જ્ઞાન શક્યા નથી. એટલે તું બીજું વરદાન માગી લે. હું તને ન્રાણ વરદાન આપવાનું વચન આપી ચૂક્યો છું. માટે હું તારો જ્ઞાની છું પણ આ વરદાન માટે જોમ મહારાજ જ્ઞાનીને છબાવે છે તેમ તુ મારા ઉપર દબાજી કરીશ નથી. આ આત્મતત્ત્વવિષયક વરદાન મને પાછું સૌંપ્યો છે. એને મારા માટે થઈ છોડી દે.

શિવાનંદ વાણી

નૂતન વર્ષે આધ્યાત્મિક નિત્ય નોંધ

૧. કેટલા ક્રાંતિ જીવાય ?
૨. કેટલો વનત સુધી તથારા ઉંઘદેવનું ધ્યાન કર્યું ?
૩. કેટલો વનત સાચંચ કર્યો ?
૪. કેટલા સમય સુધી ધર્મિક પુસ્તકનું વાચન કર્યું ?
૫. સ્વર્વર્ગિત નિખલમ સેવામાં કેટલો સમય આપ્યો ?
૬. કેટલી માણાને જપ કર્યો ?
૭. કેટલા પ્રાણાયામ કર્યા ?
૮. જીતાના કેટલો ધ્યોનો કંકસ કર્યા ?
૯. કેટલો સમય ધોન રહ્યા ?
૧૦. કેટલું ધાર કર્યું ?
૧૧. કેટલી વનત અસત્ય બોલ્યા અને તેના માટે તથારી જીતને દુંહિણ કરી ?
૧૨. કેટલી વનત કોણ આવ્યો, કેટલો સમય રહ્યો ?
૧૩. કેટલા કલાક નક્કમા આપ્યા ?
૧૪. જાણાયામાં કેટલી વનત ગુરુ થઈ એટિ ?
૧૫. કિ ખોટી ટેચો છોડવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છો ?
૧૬. કયા જુલોનો વિકાસ કરી રહ્યા છો ?

- સ્વામી શિવાનંદ

આનુકૂળ

૧. કદોપનિષદ્ધ	૩
૨. અનુકૂળ, તહેવાર સૂત્રી	૪
૩. સંપાદકીય	તત્ત્વી	૫
૪. ભગવદગીતાની સામના	શુદ્ધદેવ શ્રી સ્વામી વિદ્યાનંદજી	૬
૫. સમગ્ર આધ્યાત્મિક અભ્યાસનું	ભાગ્યવર્તી પ્રથોજન	૮
૬. કૃષ્ણ વિના બીજું સર્વ કાચુ	શ્રી સ્વામી વિદ્યાનંદજી	૧૧
૭. પ્રલુની શોષણ-૧	ડૉ. શ્રી શરદચંદ બેહરા	૧૫
૮. સતત જગ્યાતિપૂર્વકની સાવધાની	અને વિચારસ્વીળતા	૧૭
૯. ગાંધેજાનું ઔષધ - સરગવો-૨	ડૉ. ગૌરવ દાહિયા (આઈ.એ.બેસ.)	૨૦
૧૦. ગોળ ખાવાથી થતા ફાયદા	૨૩
૧૧. ચુરુલભક્તિ ઘોગ-૨	શ્રીમતી હૃપા મજફુદાર	૨૪
૧૨. અનોઝી માર્કશીટ	ડૉ. વિજય એમ. પ્રશ્નપતિ	૨૭
૧૩. વૃત્તાત્મક	૩૦
૧૪. શ્રીમતી મા વેલ્ફોરેવી-અમૃતસર યાત્રા	૩૩

લાલેન્સ સ્ટ્રીટ

દિસેમ્બર-૨૦૧૮
૧. પ્રિય (કુરતક વક)
૨. ૧૧ ઉત્પત્તિ એકાદશી
૩. ૧૨ પ્રદોષ પૂજા
૪. ૧૩ પૂર્વમો ચોગાંદ્રિકા
૫. ૧૪ તાલીમ સિલિન્ર મંડ
૬. ૧૫ શ્રી રંગ અવધૂત
૭. ૧૬ પુષ્પલેખિ
૮. ૧૭ અમાવાસ્યા
૯. ૧૮ (આર્દ્રીષ્ટ સુદ)
૧૦. ૧૯ ભાગવત મોદકા
૧૧. એકાદશી, ગીતાજીંતી
૧૨. ૨૦ પ્રદોષ પૂજા
૧૩. ૨૧ શ્રી દાઢાનેયાદ્યતી, પૂર્ણિમા
૧૪. ૨૨ (આર્દ્રીષ્ટ વક)
૧૫. ૨૩ ડિસમ્બર ૨૫,
૧૬. ૨૪ બોથરિક તાલીમ સિલિન્ર સમાપ્ત
૧૭. ૨૫ ડિસમ્બર

“અનુરોધ-અભિલાષા” આહકોને :

- આન્ય પત્રવાદારનું ચરનાનું નિખાડ ખાવે સંપૂર્ણ છોય તે ટપાથ ખાતાના નાથ નિયમો મુજબ અનિવાર્ય છે. તેવી ચરનામાની ચોક્કાઈ પાડે વિનંતી.
- આપનો ગ્રાહક નંબર નોંધી વેલા વિનંતી છે, જેથી અંકની ગ્રાપિત સંબંધી કોઈ પણ પત્રવાદાર કરતી વેલા ગ્રાહક નંબરનો ઉદ્દેશ વધીવટી સરળતા સર્જા શકે છે.
- શામાન્યાત દર ચાલની પાંચથી તારીખે એક પ્રથીદ શયા ખાદ તેની રવાનગીનું ક્રમ શરૂ થાય છે. અત્યા કોઈ પાસ કારણોનાર પ્રકાશનાની નિર્ધારિત તારીખના ૧૦ દિવસ વિન્યોગ પણ જો આપને એક ન મળે તો સ્થાનિક ટપાથ ક્રોરીમાં તપાસ કર્યું બાદ વધીવટી કાર્યાધિકારને જાણાવતું, ચિલ્ડરમાં છોટો તો શીજો એક મોકલાશે.
- ‘દિવ્ય જીવન’ની સાચી આપને ગમી છે. તેથી છું વે આપનાં પરિવિત વર્તુળોમાં પણ તેની રસ્લાઘાસી થાય અને ગ્રાહકવૃદ્ધિમાં આપનો નક્કર સહયોગ અભને મળતો રહેતે તેવી અભિલાષા છે.
- અભાવાદ સિવાયના ગ્રાહકોએ પોતાનું લવાજન પ્રકટ અગર મનીમોર્દરથી જ મોકલતું.

દિવ્ય સ્કુલિંગ

પ્રલુન વસે અમ હૈયે

તેજસ્વી આત્મન્દ્ર ! નૂરાન વર્ષેનિત્ય સભાનાના રહેકે, “હું દિવ્ય છું. હું પ્રલુના અંગરૂપ છું. સંચ્યોદાનંદના અનંત મહાસાગર પરના એક મોજારૂપ છું. તમામ અંધકારને ભેદતા પ્રકાશનાય પ્રકાશાપુજાનું હું જળાહણ તું તરફ છું. હું સ્વયં પ્રકાશ છું. પ્રકાશ મારી ભીતર છે. સૌના અંતરમાં વસ્તું આ જ છે જ્ઞાનનું ધૈર્ય અને જ્ઞાના જેતું પણ આ જ જ્ઞાન છે.” આ સત્યને તમારા જીવનમાં પ્રગટ કરો. અપણું કરશો તો જ સાચું જીવા જ્ઞાનો. તમારું નહું વર્ષ આવું પ્રકાશાવનું વર્ષ નીચે.

- જ્ઞાની સિલિન્ર

સંપાદકીય

દીપાવલી અને નૂતન વર્ષનાં અલિનંદન.

નૂતન વર્ષનો સૂર્ય સુખદ સ્વારથ દીર્ઘ આખુધ, પરસ્પર ગ્રેમ, સહભાવ, સંન્માન, પવિત્ર અને પારદર્શક લાવન અર્પાં રહે એ જ શુભાકાંકા. સર્વ સાધારણ માનવજીવનમાં લોલ-મોહ, છળ-કપટ અને સ્વાર્થના અંકારને આ નૂતન વર્ષનો સૂર્યપ્રકાશ - અખાન તિથિરને દૂર કરે એ જ ગ્રાર્થના.

પરશ્રા પરમાત્માની ઉપાસના-સાધના અને આરાધના માટે મુખ્યાંગોએ હુંમેશાં આધારની ઈચ્છા રાખેલ છે. વેદોમાં સૂર્ય, ઠિન્ડ, વરુણ-અરૂપ કે અન્ને ઈત્યાદિ પ્રકૃતિના સ્વરૂપને જ દેવ માનવામાં આવેલા છે. ઝાંબેઠનો તો પ્રારંભ જ 'અન્નિયિડ પુરોહિતમ્ભ'થી બાય છે. અહીં અન્નને ઈચ્છા કહેવામાં આવેલ છે. આપણે શ્રીગમને ભગવાન કહીએ છીએ, પરંતુ આદિ કવિ વાલીએ શ્રીરામનાં ચારિત્રને એક માનવ તરીકે જ સ્વીકારેલ છે. આમ, વૈદિક પરંપરા અન્નને દેવતરીકે સ્વીકારે છે; જેનું પ્રત્યક્ષ દર્શન આપણે સૂર્યમાં કહીએ છીએ.

સૂર્યના આગમને ગ્રાચી દિયાયા રૂપોળી પુરાય હુવામાં પાવકતા અને સૌધાર્દ અનુભવાય. પોયણા ઘીલે, પરીઓ કલરવ કરી ઉઠે, વૃદ્ધ-વન પૂજોમાં ચૈતન્ય પ્રગટે. આમ, પશુ-પંખી અને સમગ્ર માનવજીત સૂર્યનાં આગમન-આલબેલ સાથે જીવન્ત બની જ્ઞાય છે.

વેદોમાં સુરજને સંવિતુ દેવતા કહેવામાં આવેલ છે. અને તેની ઉપાસનાને સાવિત્રી ઉપાસના કે જેને આપણે ગાયત્રી કહીએ છીએ તે છે. ગાયત્રી છંદ છે. સંવિતુ દેવતાની આરાધના અને સૂર્ય કૃપાનું અનુરૂપધાન મેળવવાનો ગાજુમાર્ગ છે. ગાયત્રી મંત્રમાં એ 'ધી' કે 'ધીરાહી' કલું તે આપણીશુદ્ધિમાં શુદ્ધ-સપ્તિકતા અને કુશાગ્રતા આવે તે માટે આપણું વરણ-આપણું શર્યન કરવા માટેની ગ્રાર્થનાં ગ્રાર્થના.

આધારણ રીતે આપણું માનતું છે કે આપણા શરીરમાં ભુદિ છે, પરંતુ ખરેખર સત્ય તેનાથી વિપરીત છે કે ભુદિમાં જ શરીર છે. ભુદિ અને પ્રકૃતિનું ચૈતન્ય સ્વરૂપ છે અને તે પરબ્રહ્મામાં રહેલે.

આગણ કશું તેમ માનવને અધ્યાત્મ સાધના માટે આધાર જોઈએ અને તેના માટે જ આ પરશ્રા "ઉપાસકાનાં કાર્યાં બલાકો સૂપ કલ્પના" આ બલ જાકાર સંગુણ રૂપ

પરણ કરેલે.

આપણી ઉપસનાનું અનુસંધાન ગાયત્રી મંત્ર-નિકાળ સંધ્યા બની રહે તો સૂર્ય-સંવિતુ દેવતાની કૃપાનો પ્રવાહ આપણી શુદ્ધિમાં અને તેના દ્વારા જીવનમાં સંચાર કરે.

કવિ વાલીએ આદિ કવિ કાણ છે, તેમાં દ્વારા ચેતિત શામાયજીમાં ૨૪,૦૦૦ મંત્રકે શ્વોક છે. તેના જો ૨૪ લાગ કરવામાં આવે તો, દરેક એક-એક છજીરનો પ્રથમ અભિર મળીને જ આ શ્વોકથી અભિરનો ગાયત્રી મંત્ર, સંવિતુ દેવતાની આચારનાનું સૂત્ર બનેછે.

આપણે આપણી જીતને હિન્દુ ઐળખાવીએ છીએ ત્યારે આપણું હિન્દુત્વ આપણી આ ગાયત્રી - સંધ્યાવંદન ઉપસના થકી જ સાર્વક વર્ષ ગણે.

વૈશિક સત્તા ઈશ્વર કે જેના ઘરી આપણે આ વિશ્વની ઉત્પત્તિ માનીએ છીએ તેને વેદોમાં હિરણ્યગર્ભ કહેવામાં આવે છે. પુરાણોમાં તેનો ઉલ્લેખ ઈશ્વર તરીકે બધેલો છે. આ જ ઈશરને સુર્ખિના પાલક વિશ્વ અને ઉપર્ણાદકર્તા શિવ તરીકે માનવામાં આવેલ છે. આ હિરણ્યગર્ભ એટેલે આપણા આ પ્રત્યક્ષ દેવતા સૂર્ય. સૂર્ય જ "ધી" શક્તિ છે, તેના ઘરી જ ડિયા શક્તિ અને શાન શક્તિનું અસ્તિત્વ છે. સૂર્ય ઉપસના વ્યક્તિ કે વ્યક્તિત્વની નહિ પરંતુ સમગ્ર જીવનાં અસ્તિત્વની ઉપસના છે.

આપણાં રહેલી વૃત્તિઓ કુંદિત ન થાય, અસદુ માર્ગ ન દોરાય, સ્વાર્થનાં પડળોમાં ન બંધાય માટે સૂર્યોપસના ગાયત્રીનું આભ્યવાન, સંવિતુ દેવતાનું સાતાર્ય અને સાવિત્રીનું સાંનિધ્ય જીવન આપણામાં અજીવણાં પથરી શકે છે.

નૂતન વર્ષે સંકલ્પબદ્ધ વર્ષને. આપણે આપા કરેલ ઈશ મંત્ર, શુદ્ધ મંત્રનો જ્યોત્ર પ્રમાદ વગર કરીએ. પ્રત્યેક મંત્રમાં રહેલ ઊંફાર-પ્રાણવ તે આ ગાયત્રીનું બીજ છે. સૂર્યના ગતિ-અભિરમાંથી ઉત્પન્ન થતી સ્વંદન પક્ષ 'ઝા'નું અભ્યવાસ કરેલે.

આપણા હિન્દુત્વનું ગૈરવ આ તાત્પર્યની જીણે ઓળખે, ગાયત્રી-ઊંફારકે ગુરુ મંત્રના જ્યોત્ર પદ્માચ્ચાર પંપના જીવન-વ્યવહાર અર્પાં રહે એ જ અભ્યર્થના. ફરીથી નૂતન વર્ષનાં અલિનંદન | અંશાંતિઃ !

- સંપાદક

ભગવદ્ગીતાની સાધના

જુહેદેવ શ્રી સ્વામી ગિરાનંદજી

પૂર્ણાં જુહેદેવ શ્રી સ્વામી ગિરાનંદજી મહાયજ્ઞનું જીવન સાધનાનો પર્યાપ્ત હતું, તેઓ સાધન-સિદ્ધ પુરુષ હતા. તેમનાં જીવનની મર્યાદા અને પ્રત્યેક ખાસ સાધના જ હતાં. તેમનો જીવન સત્તાજી, પદ્માના દ્વારા વર્ષા એવે વિદ્યાનંદ દ્વિબ્ય દશક પ્રસંગે આપની સમાન સાધના ગ્રસ્તુત કરતો ખૂબ આનંદ હો.

ગીતા સાધના

ભગવદ્ગીતા ખેતરમાં કામ કરનારા જેહાથી લઈને અછેત વેદાંતના કિલસ્કો સુધી બધાને માટે વ્યાવહારિક સાધનાનો ગ્રંથ હો. તે મનુષ્યજીવનના કોઈ પણ અંગની ઉપેક્ષા નથી કરતી. તે કર્મ, આવેશ તથા વિચાર આ ગ્રંથને ધ્યાનમાં રાખે હો. તે પ્રાણશાન તથા યોગશાશ્વર સિદ્ધાંત તથા સાધના બને હો. આ કૃષ્ણજીનું-સંવાદ જીવ તથા પરમાત્માનું બિલન હો. ગીતા દાચીનિક સિદ્ધાંતનું પુસ્તક નહિ, પરંતુ મનુષ્યના નિત્ય જીવનમાં સાધનાની માર્ગદર્શિકા હો. શુદ્ધ જીવનનો માર્ગ ખૂબ ઉન્નત વ્યક્તિઓ માટે જ સંભવિત હો જયારે ગીતાનો માર્ગ તો સરળ હો. બધા જ તેની ઈશ્વરત્બક્રિતનો અભ્યાસ કરી શકે હો.

ગીતા કર્મધોગ ઉપર ભાર આપે હો, કોઈ કામ શરૂ કર્યા પછી તેનાથી દૂર નાસવાની જરૂર નથી. કર્મથી આત્મા બંધનમાં પડતો નથી તથા આત્મા બાબુ વિકારોથી પ્રભાવિત થતો નથી. કારણ કે આત્મા નિત્ય હો. મૂલ્ય એ તો શરીરનું પરિવર્તન માત્ર હો, તેથી શરીરનો નાશ થતા મનુષ્યે તેનો નાશ થાય હો તેમ માનવાની જરૂર નથી. આત્મા ભૂત, ભવિષ્ય તથા વર્તમાનમાં એકસમાન રહે હો. તેને જીણે હો શોક નથી કરતો. આત્માનો કોઈ નાશ નથી કરી શકતું. તે અમર તથા અશર-અવિનાશી હો. તે નથી તો કોઈને મારતો કે નથી. કોઈથી મરાતો. માટે આત્મશાન મહાન ગ્રાસ્તિ હો.

સુખ તથા દુઃખમાં સમત્વ બુદ્ધિ સતત હોવી જોઈએ. જો આમ થાય તો મનુષ્ય પાપકર્મ નહિ કરે. મનુષ્યનું કર્તવ્ય કેવળ કર્મ કરવાનું હો, તેના ફળની આશા રાખવાનું નહિ. અનાસક્રિત દાચ મનુષ્ય કર્મધોગમાં સિદ્ધ

બની જાય હો. તેવા મૂર્ખ માણસો જ કર્મફળમાં આસક્રિત રાખે હો.

જે પોતાના આત્મામાં સિદ્ધ તથા તુલન હો તેને સિદ્ધત્પ્રમાણ કહેવાય હો. તેને કોઈ વસ્તુની આસક્રિત હોતી નથી. તે કોઈનો પણ દેખ નથી કરતો કે કોઈથી પણ કરતો નથી. બધાને જાણી લીધા પછી વિભયતૃખા વિલીન થઈ જાય હો. ઈન્દ્રિયો ખૂબ જ શક્તિરાણી હો અને તેથી કેઓ ઈન્દ્રિયદમનનો સતત પ્રયાસ કરે હો તેમને પણ તે અમિત કરી શકે હો, પરંતુ સિદ્ધત્પ્રમાણની બધી ઈન્દ્રિયો તેના વશમાં હોય હો. વિભયકર્તાજીની અંતે તો મનુષ્યનો વિનાશ જ થઈ જાય હો. જે નિરાભિમાની હો અને જેણે બધાવસ્થા પ્રાપ્ત કરી લીધી હો તે જ શાંતિ પ્રાપ્ત કરી શકે હો.

કર્મ કર્યા વિના કોઈ એક કાણ પણ રહી શકતું નથી. પ્રકૃતિ મનુષ્યને તેની ઈચ્છા વિનુદ્ધ પણ કર્મભાં રત રાખે હો. જે શરીરથી શાંત દેખાતો હોય પણ મનમાં વિભયોનું વિતન કરતો હોય તે તો ખરેખર પાખંડી હો; પરંતુ મનથી જે વિચ્કટ હો તે જ ખરો સંન્યાસી હો. કર્મ વિના તો જીવન સંભવિત જ નથી; પરંતુ જે આત્મામાં જ રમણ કરી રહો હોય અને આત્મામાં જ સંતોષ પામ્યો હોય તેના માટે કોઈ કર્મ જ નથી. તેને માટે હવે કોઈ કર્તવ્ય કરવાનું બાકી નથી.

જો પરમેશ્વર ખૂબ કામ ન કરે તો આ સમાન જગતનો નાશ થઈ જાય. મોટા માણસો એવલા માટે કર્મ કરે હો કે બીજા લોકો તેનું અનુકરણ કરી શકે. જેવી રીતે આણાની માણસ આસક્રિતથી ગ્રેચાઈને કામ કરે હો, તેવી રીતે જ્ઞાની માણસે આસક્રિતરહિત થઈને વિશ્વકલ્પાજી

માટે કર્ય કરવું જોઈએ. શાની માણસે અણાની માણસના મનને અભ્યવહિત નહિ બનાવવું જોઈએ. ઈન્દ્રિયોના રૂપમાં શુશ્રા, વિષયોના રૂપમાં ગુણો થાયે કામ કરે છે એનું જીવનીને જાની માણસ આચકત નથી થતા. પ્રકૃતિની વિરુદ્ધ જવું કરવો છે. શાની પણ પ્રકૃતિના બણાવી મેરાય છે. રજોગુણાંથી ઉત્પન્ન ધ્યેલા કામ તથા કોષ મનુષ્યના મહાન શરીર છે. તે સફ્ફુલુણોનો નાશ કરી શુદ્ધતાનું ભણણ કરે છે. તે મહાન પાપનું મૂળ છે. જાન કામથી આખ્યાદિત ધ્યેલું હોય છે, માટે મહાન શરીર સમાન કામનો નાશ કરવો જોઈએ. જે કર્મમાં અકર્મ અને અકર્મમાં કર્મને જુઓ છે તે જ શાની પુરુષ છે. તે જ ખરો શાની છે, જેણે જાન વડે બધાં જ કર્મને બાળીને ભસ્મ કરી નાશાં છે તે કર્મકણથી અવિચિત રહે છે. તેના માટે તો જવું જ પ્રદ્રશ માત્ર છે. તેના કર્મનો કોઈ અર્થ નથી કારણ કે તે બધામાં ભ્રાન્ને જ જુઓ છે. સેવા, આત્માર્પણ તથા વિચાર દ્વારા બ્રહ્માણની પ્રાપ્તિ થામ છે. શાનથી મહાન પાપનો પણ નાશ થામ છે. સૌથી મહાન પાપી પણ પરમ જાનને પ્રાપ્ત કરી શકે છે. જેમ અન્નિ બળતણને બાળી મૂકે છે તેવી રીતે જાન બધાં કર્મને બાળી મૂકે છે. શાનની પ્રાપ્તિ તો કાબીતરે જ થામ છે.

જાન તથા કર્મ અલગ અલગ નથી, કારણ કે બને મુક્તિનાં સાખન છે. રાગ વિનાનાં કર્મ પૂર્વ ત્યાગ કરતાં થણાં મહાન છે. કર્મનો ત્યાગ કરવો મુશ્કેલ છે. રાગ વિનાનાં કર્મથી બ્રહ્માણી પ્રાપ્તિ સહેલાઈયો થાય છે. રાગરહિત કર્મ કરનાર મનુષ્ય કર્મ કરવા છતાં પણ અસંગ રહેલે. તે જલ્દી કલવતું અદિપ્ત જ રહેલે.

પરમાત્મા મનુષ્યને પાપ-પુણ્ય કર્મ પ્રદાન નથી કરતો. પ્રકૃતિ જાન ઉપર અજ્ઞાનનું આવરણ છે. આથી જ બધા જીવો અમભાં જીવી રહ્યા છે. જેઓ આત્મજાન દ્વારા અજ્ઞાનને દૂર કરે છે તેઓ જ ભ્રાન્ને જીવી શકે છે. તેઓ તેમાં જ ભજ રહે છે અને ભ્રાન્યમય બની રહે છે. તેઓ બધામાં ભ્રાન્ને જ જુઓ છે અને અહીં જ જીનું અને મૃત્યુ

ઉપર વિજય મેળવે છે.

વિષયસંપર્કથી ઉત્પન્ન થયું સુખ ભાવિ હુંખની જીનેતા છે. શાની લોકો તેમાં સુખ નથી જોતા. જે આત્મામાં સ્થિત છે, જે આત્મામાં આનંદ ઉપભોગ કરે છે, જે આત્મામાં શાંતિપૂર્વક સ્થિત છે, જે આત્મજ્ઞયોતિના દાથ છે તે પરબ્રહ્માની પ્રાપ્તિ કરે છે.

જેણે વિચાર-સંન્યાસ તેખબ્યો છે તે જ સાચો પોગી છે. આત્મા ઉપર ધ્યાનથી આ પોગની પ્રાપ્તિ થાય છે. તે અલઘ, અતીત, નિત્ય, જ્ઞાન-સ્વરૂપ તથા ઈન્દ્રિયોથી પર છે. તેને પ્રાપ્ત કર્મ પછી મનુષ્ય મહાન મુશ્કેલીઓથી પણ વિચિત્રિત નથી થતો. જે બધાં દુઃખોનો નાશ કરે તે જ યોગ. તેનો જ અલઘાસ કરવો જોઈએ. અલઘાસ તથા વૈરાગ્ય દ્વારા મનુષ્ય પોગમાં સ્થિત થઈ જાય છે. જો આ જીવનમાં ધોર પ્રાપ્ત ન થાય તો તે બીજા અનુભૂતિ જીનુભાં અલઘાસ ચાલુ રાખે છે. પાછળના સંઝાર તેને માર્ગદર્શિન અપાપે છે. તે બ્રહ્મને પ્રાપ્ત કરે છે.

પરમાત્મા બધા લોકની યોગિ છે. તે ગ્રધ, પાલક તથા સંહારક છે. તે સૌથી મહાન છે. ત્રણ ગુણોએ તો સંસારને અમભાં નાખી દીધો છે. તેથી ઈશ્વરને કોઈ જાણતું નથી. ઈશ્વરાર્પણ વિના આ માયાને જીતલી અસંભવિત છે. આવા લોકો ભગવાનને ધ્રિય છે. તે બધામાં જાની સર્વોત્તમ ભક્ત છે, કારણ કે તેને કોઈ સ્વાર્થી ઈશ્વરાઓ હોતી જ નથી. ધ્રણ જીનુંના અલઘાસ પછી જ મનુષ્ય ઓવો અનુભવ કરે છે કે બધું વાસુદેવમય છે. બધા લોકો જુદી જુદી કામનાઓથી મોહિત થયેલા છે. તેઓ અનેક જીન્યા-મરણના ચક્કરમણી પસાર થાય પછી ઈશ્વરને પ્રાપ્ત કરશે.

જે મૃત્યુ સમયે ઊંનો જપ કરે છે તથા ઈશ્વર પર ધ્યાન કરે છે તે પરમધામને પ્રાપ્ત કરે છે. તે પ્રાપ્ત કર્મ પછી સંસારનો લય રહેતો નથી. બ્રહ્મલોક પણ નાશવંત

છે. ત્યાંથી પક્ષ મનુષ્યને મૃત્યુલોકમાં આવતું પડે છે, પરંતુ પરમધામની ગ્રાસિ કર્યા પક્ષી મનુષ્ય કરી મૃત્યુલોકમાં પાણો નથી આવતો.

સ્વર્ગનું સુખ પક્ષ નશર છે. પુષ્પકર્મ પૂર્જી થતાં જ મનુષ્ય મૃત્યુલોકમાં પાણો આવી પડે છે. જેઓ ઈશરનો જ આશ્રય લઈને સદા તેનું જ વિતન કરે છે તેમના ધોગલેમ ઈશર નિભાવે છે. જેઓ લૂધથી બીજા દેવતાઓની પૂજા કરે છે તેઓ પક્ષ જ્ઞાન-અજ્ઞાને તે જ પરમાત્માની પૂજા કરે છે અને તે બધી આરાધના તે જ પરમાત્માને ગ્રાસ થાય છે. તે બધાનો ઈશર છે. ભક્તિપૂર્વક અર્પણ કરવામાં આવેલ એક સુદૂર પાંદહું પક્ષ તે સ્વીકારી લે છે. તેના ભક્તનો કદાપિ નાશ થતો નથી. ઓઓ અને શુદ્ધો પક્ષ ઈશરપક્ષ દ્વારા મોક્ષ ગ્રાસ કરી શકે છે. આ જગત અનિત્ય છે, માટે મનુષ્ય હુંમેથાં પરમાત્માના શરકો જતું જોઈએ. ઈશર સમસ્ત

જગતમાં વ્યાપ્ત છે. એવી કોઈ વસ્તુ નથી કે જેમાં તે ન હોય. તેના એક અંશમાત્રથી જ આ જગત ટકી રહ્યું છે.

ઇશરાપાસિ માટે લક્ષ્ણ એક મુખ્ય માર્ગ છે.

લક્તા ઈશરના દર્શન કરી શકે છે. નિઝામ ગ્રેમ વિના દેવતા પક્ષ ઈશરના દર્શન કરી શકતા નથી. આવો શુદ્ધ લક્તા કોઈની પક્ષ વૃદ્ધા નથી કરતો તથા સુખ-હુંમાં સમતોલ મન રાખે છે. તે નથી કુલાઈ જતો કે નથી કોઈની વૃદ્ધા કરતો. નથી તેને કશાનો શોક કે નથી કોઈ ક્રમના. તે જગતથી ઉત્તો નથી કે જગત તેનાથી ઉત્તું નથી. તેના માટે માન તથા અપમાન સરખા જ છે. તેના માટે મિત્ર તથા શાળુ સમાન છે. તેઓ સમસ્ત કમરિલનો પરિત્યાગ કર્યો છે અને બધા ગુણોનું અતિકમજ્ઞ કરી લીધું છે.

□ ‘આધના’માંથી સાભાર

(કમાત્ર આધ્યાત્મિક ધર્મબાચતું મધ્યાવર્તી પ્રયોગન પાણા ને ૧૦ ઉપસ્થિ થાણુ)

ઉદ્દેશ, તમારી આ ચેતનામાંથી છૂટી, તમારા મૂળ આધ્યાત્મિક સ્વલ્ભાવની ખરી ચેતનામાં ઓતપ્રોત થઈ ઉંચે ચક્કવાનો છે.

તમે તમારા ઓરડામાં કોઈક પ્રકારની નિયમખલ્ફ આધ્યાત્મિક પ્રક્રિયામાં રોકાયેલા છો કે તમારી દૈનિક ક્ષરજો બજ્જવતા હો પક્ષ ઊપર જાણાવેલી પ્રક્રિયા તો જરી જ ચાખવી, પરંતુ એક વાતાની ખાતરી ચાખવી કે તમે સાધનામાં છો કે સાધના બધાર છો તેની કથી વાત તમને લાગુ પડતી નથી. તમે કરહેશે સાધના જ કરતા રહોછો. સાધના તમારી સતત, અંગર, આત્મિક સિદ્ધિ રહેવી જોઈએ.

આ એક વાત જરૂરી છે. તમારી આત્મિક ચેતના સદા માટે અનિરત, અત્યુટ, સતત સાધનાની સિદ્ધિમાં છોવી જોઈએ. તેનો અર્વ છે : વાસ્તવિક સતતાનો સ્વીકાર

કરતા રહો, તે સતત તરફ આગળ વધો, તેમાં વાસુ કરો અને તમે વાસ્તવિક સતતામાં વસી રહ્યા છો તેનાથી અને સત્ત-ચિત્ર-અનંદ છો તે વાતથી સભાન રહો.

પરમ શાશ્વત સતતા તમારા પર સત્તાચિદાનંદ-ચેતનાનું પ્રદાન કરો આ ધરતી પરનું આપક્ષા લૌઠિક અને માનિક્ષિક વ્યક્તિત્વનું અસ્યકાલીન અસ્તિત્વ આપક્ષા માટે આપક્ષને નીચે બાધી ચાખતું લેખન ન બનો પક્ષ આત્મિક સાધનાની સતત અત્યુટ અવસ્થા, આત્મિક સભ્યિદાનંદ સભાનતા, પરમ સતતાની સભાનતા માટેનું સાધન, સોનેરી તક, વેત્ર અને માલખું બની રહો ઈશરતમને આ લેટ પ્રદાન કરે અને દૂરના ભવિષ્યમાં નહિ પક્ષ અહી અને અત્યારે જ તે શક્ય બનાવો!

□ ‘બુક્ઝિતપક્ષ’માંથી સાભાર

સમગ્ર આધ્યાત્મિક અભ્યાસનું મદ્દબાવતી પ્રયોજન

- શ્રી સ્વામી પિતાનંદશ

શાશ્વત સત્તાને ભક્તિભાવપૂર્વક પ્રશ્નામ. શાશ્વતતામાં ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાનનો સમાવેશ થતો હોવાથી સાથે પ્રવર્તમાન સત્તાને પક્ષા પ્રશ્નામ.

જે વસ્તુ આદિ કે અંતરભિત હોય તે આપોઆપ આ જ્ઞાવાતીત સનપાતનતાની દરેક પણ હાજર જ હોય છે. માટે જ્યારે આપણે અલ્લોડિક, શાશ્વત પુરુષ જે કાળથી પર છે તેને ભક્તિભાવપૂર્વ પ્રશ્નામ કરીએ ત્યારે તત્કણ સમર્થન ઘર્ય હોઈ કે સમયથી પર હોઈ 'તે' હંમેશ હાજર જ હોય છે. તે સદ્ગ હાજર છે. તે સર્વત્ર ઉપરિષિત છે, તેથી જ્યારે આપણે મંદિર, દેવણ કે મહિદાદ તરફ જતા હોઈને ત્યારે જ તેની તરફ જરીરણ હોઈએ છીએ તેણું નથી, પરંતુ જ્યારે મંદિર, દેવણ કે મહિદામણ્યી બધાર પગ મૂકી આપણા ખર તરફ જતા હોઈએ ત્યારે 'તે' ની આપણે નણક જ જતા હોઈએ છીએ! આપણે જે બધું જોઈએ-સાંભળીએ, ચાખીએ, માડકીએ, કે સુંધરીએ છીએ, આપણે જે બધું વિચારીએ કે અનુભવીએ છીએ; આપણે મન, વાણી કે કર્મથી જે કર્દી એ છીએ; બધી પ્રવૃત્તિઓમાં તે પરમ પુરુષની તો નણક જ ગતિ કરતા હોઈએ છીએ.

વધુ સારું કે સારું કહેતું એ થશે કે પરમ પુરુષ પ્રત્યે અતિનો ગ્રસન જ નથી. મનસા-વાચા-કર્મજ્ઞા તમે જે કંઈ કરો, તમે તે 'તેનામા' કરો છો, કારણ તમારા શાશ્વત સ્થાન તરીકે તમે 'તેની' સાથે જ છો. જ્યારે એકાદ સુદર, લાંબી દાંડીવાળું કૂલ ઊંચી કૂલદાનાંમાં પાણી ભરીને મૂકો છો ત્યારે પાણી ભરેલ કૂલદાનાંને પુષ્ટને આધાર તો આપે જ છે, પુષ્ટને સીંધુ રાખે છે પણ પ્રાણદાતા પાણી તે પુષ્ટનું જીવન ટકાવે છે, તેને તાજું રાખે છે અને ખીબેલું રાખે છે. પરમ પુરુષે જે બધી પ્રાણીઓ સજ્જાઈ છે તેનું પણ આવું જ છે. પૂર્ખી પરનું દરેક પ્રાણી, દરેક પ્રકારનું જંતું, તેને ધારણા કરનાર ઈશ્વરમાણી જ જીવન મેળવે છે, કારણ તે

જંતુ ઈશ્વરમાં છે; તે ઈશ્વરમાં વાસ કરે છે, કારણ કે ઈશ્વર જીવનનો ઝોત છે. તમે જીવંત છો,

કારણ જીવનતાત્ત્વ પોતે જ થઈને તેનું જીવંત સાંનિધ્ય તમારામાં છે. 'તે' - સાચ્ચિદાનંદ છે, તે અસ્તિત્વ હોઈ તમે હસ્તીમાં છો. 'તે' તમારામાં 'ચિત્ર' રૂપે વિચારે છે. તેણી તમે વિચારી, અનુભવી, ગતિ કરી શકો છો અને પ્રાણમય જીવંત જીવાઓ છો અને જો તે તમારો આ સ્વભાવના અંતર-તત્ત્વની પરિન્દતા જીવની ચાખણો, જો અંતસ્થિત રહેતાં અને સભાન રહેતાં શીખણો અને આ નિવાસ અને સભાનતાના જરસાને સતત અનુષ્ઠાન વહેણું ચાખણો, તેને તમારો ખાસ અને પ્રાણ સમજશો તો તમને વાગણો કે તમે 'પરમાનંદ'માં વસો છો.

આ વિદ્યમાનપ્રશ્ના અને સભાનતાનું શુદ્ધ સત્ત્વ, નિરપેક્ષ, શુદ્ધ પરમાનંદથી બીજું કશુ હોઈ ન શકે. કારણ અન્ય બીજો સાપેક્ષ અનુભવ, બીજા બધા દ્વેત અનુભવો, બુદ્ધિ, મન અને શરીરના પરિમાળ સાથે સંબંધિત છે, શારીરિક અને ભાનાસિક દૈત્રની સાથે સંબંધ ધરાવે છે. આ જગત લાંબાલગુર છે અને કડવા-મીઠા, સુખ-હુદા, આનંદ-શોક જેવાં વિરોધી વૃત્તિના જોકાનું બનેલું છે અને તેમાં ઉપર બતાવ્યા તેવા અન્ય સાપેક્ષ અનુભવો થાયછે. તમારા પોતાના સત્ત્વને આ પરિમાળ સાથે કોઈ વેવા-દેવા નથી, કારણ તમારું મૂળ તત્ત્વ સાપેક્ષ નથી, સ્વભ-કાળના ચોકામાં ગોકલાયેલ નથી. તે તો એવી પરાકરતામાં છે, જેનું સારતત્ત્વ અસ્તિત્વ અને પ્રકાશપૂર્ણ, પ્રકૃષ્ટ ચેતનામાં છે, જે સભાન છે. 'તેનાથી' કશુ છુપું નથી. આમ જોતાં તે શાન-સ્વરૂપ છે. તે ગૂઢ-શાન કે અધ્યાત્મવિદ્યા છે; તેના આ સ્વભાવના સત્ત્વના વીધે જ તે સર્વશાની છે.

‘તે’ ને પકડી રાખો. તેને કેન્દ્રમાં રાખીને રહો. સમજું હોકે તમે હંમેશા તે કેન્દ્રમાં જ છો; તમારાં મૂળ તેમાં દડ રહેલ છે. તમને તેનો આપાર છે. તમારો આદિ, ભાગ અને અત તે છે. તમારું તે સર્વસ્વ છે. બધી અસ્તિત્વ ધરાવતી વસ્તુઓ ‘તે’ માં વાસ કરેછે તેવી જ રીતે તમે પક્ષ ‘તે’ માં જ વસો છો.

પરાસતાના આ અલ્લીડિક પરિમાણમાં સાપેક્ષ અનુભવોના તરંગી, અસ્વસ્થ પરિવર્તનને કોઈ સ્થાન જ નથી. અંતિક માનવ અનુભવોની પૂરેપૂરી શૈશ્વી આ સાપેક્ષ પટ પૂરતી સીમિત અને મધ્યાદિત હોઈ, તેનાથી જે પર હોય તે પૂરેપૂરા મુક્ત હોય. તેથી તે ફક્ત સત્ત અને ચિત્ત જ નથી, ‘તે’ અવર્ણનીય પરમાનંદ પક્ષ છે. જેઓએ આવી અનુભૂતિ કરી તેમણે જાહેર કર્યું, “ભાગ પરમાનંદ થઈને જ પ્રવર્તેછે-ફક્ત પરમાનંદ જ.”

તમે આ પરમાનંદમાં દડ-મૂળ છો. તમે હરહંમેશા તે પરમાનંદમાં જ વાસ કરો છો. તમારા સાચા સારકૃપ સ્વલ્પવમાં-સ્વરૂપમાં, આધ્યાત્મિક તત્ત્વરૂપે તમે હંમેશા પરમાનંદમાં જ વસો છો. જો તમે સ્વીકારતા હોકે તમે સારભૂત શુદ્ધ આત્મા છો તો તત્ત્વજ્ઞ તમે સ્વીકારશોકે તમે પરમાનંદમાં વસો છો. તેથી જ તમારી જીતને જીજાવાનું મહત્વ છે: તત્ત્વ-કાળ તમે જીજાતા થાઓ છો કે પરમાનંદ જ ફક્ત સત્ત્ય છે, દુઃખનું કોઈ અસ્તિત્વ જ નથી.

બધા મહાન તત્ત્વજ્ઞો, આચાર્યો અને જ્ઞાની ગુરુઓએ એ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, તમને સમજુલુચતાં કંઠું છે કે, તમે કોકા છો અને તેમણે તમારા નિજ સ્વરૂપની તમને ઓળખજ્ઞ આપવા યત્ન કર્યો છે. તેમના વિવેક ચૂંઘામણિ ગ્રંથમાં આદિ શંકરાચાર્યે પક્ષ તમે જે આત્મા છો તેને તમે જે અનાત્મા નથી તેનાથી અલગ કેમ પાડવો તે શીખવ્યું છે.

આ અનાત્માથી આત્માનું જુદ્ધપણું-એવી કોઈ બાબત નથી, જે ઓર્ણિતા બની જાય. અનાત્મા તમારી

ઓળખજ્ઞ નથી બેટલે તમારે અનાત્માને ફગાવી દઈ આત્માની સતત, સતત અનુભોદનની પ્રક્રિયા વહે કરે કરે તે સમજ ઉલ્લિ કરવાની છે. અનાત્માનું અસ્તિત્વ ભલે રહે; તે અનાત્મા બધે ભલે વર્ણિત ધરાવે તેની તમારે કોઈ ચિંતા ન કરવી, પરંતુ તમે અનાત્મામાં અસ્તિત્વ ધરાવતા ન હોવાથી એવી સમજજ્ઞ રાખો કે ઈચ્છરના સર્જનના તે ભાગ સાથે તમે એકત્વ નથી ધરાવતા; તમારે તો તમારા ખરા સ્વરૂપ સાથે એકત્વ સ્થાપવાનું છે. પક્ષી આ વિવિધતાના પટ પર રહીને પક્ષ, આ દુનયવી જીવનમાં, તમે તમારી જીતને અલગ પડવાની આંતારિક પ્રક્રિયા કરતા હોઈ તમારી મૂળ, અસલી સતતાનું અનુભોદન કરતા હોઈ અતભા તે ચેતના પ્રકાશમાં આવશે, પ્રગટ થશે અને તમારી બની રહેશે. તમે તેમાં વાસ કરશો.

આ રીતે સીડી પર એક-એક પગાવિયે ચઢીને તમારે ઉપર જઘાનું છે અને નિરપેક્ષ અનુભૂતિ, પરાકાળાનો અનુભવ ચેણવવાનો છે. જઘારે જમીન પર બાંધેલા બલૂનને છોડી દઈએ ત્યારે તે ઉપર ચહે છે, પક્ષ જો તે બલૂન ઉંચે, વધુ ઉંચે, ચંદું જ જીય તેમ ઈચ્છતા હો તો તેમાં મૂકેલા વજનદાર ભારને કાઢી નાખવો જોઈએ. તે જ પ્રમાણે આ આત્માના ઉપાનમાં જે બિનજરૂરી લાગતું હોય તે આપણે આપક્ષામાંથી કાઢી ફેંકી દેણું પડે.

તેથી સમજ હો. તમને નાચે જે બધનમાં રાખી રહેલ છે તે સાંકલણી તમારી જીતને છોડાવો. આ બાલ આધ્યાત્મિક પ્રક્રિયાની આંતારિક ધૂપી રીત છે. આધ્યાત્મિક પ્રક્રિયાના વિવિધ લાલા રૂપે જે કોઈ હોય તે બધાની ભધ્યત્વ આશાય એકસરખો છે. તે છે આ લૂલા-ભરેલા, ખોટા, માનવ-ચેતના, દુનયવી ચેતના અને શરીર-મન-ચેતનાના બધનમાણી તમારી જીતને મુક્ત કરવાનો છે. બધા બાલ બહુરૂપી આધ્યાત્મિક પ્રયોગો અને પ્રક્રિયાઓનો આશાય, આંતારિક, કેન્દ્રીય, એક જ અનુસંધાન પાન નં. - ૮)

કૃષ્ણ વિના બીજું સર્વ કાર્ય

શ્રી સ્વામી અધ્યાત્માનંદભાઈ

શ્રી રામકૃષ્ણ મહા-ચિગનના આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રમુખ લખાલીન પૂજુયપાદ શ્રીમતુ સ્વામી રંગનાથાનંદભાઈ મહારાજના મોસ્કો યુનિવર્સિટીના પ્રવચન પછી એક દિવસમાં રચિયામાં ગીતાળની એક લાખ પ્રત વેચાઈ હતી.

આપણો 'ભારતરતન' સુધી લાતા મંગેશકરણને એક ગાયિકા તરીકે જ ઓળખાયો છીએ, પરંતુ અમેરિકામાં જ્યારે સૌથી પહેલું 'હરે કૃષ્ણ' પરિવારનું 'શ્રી રાધાગોવિંદભાઈ'નું મંદિર થયું, ત્યાંથી આવીને લતાળાએ તે દિવસોમાં (ઓગસ્ટ-૧૯૭૭) 'ધર્મયુગ' નામના એક સુપ્રસિદ્ધ સાપ્તાહિકમાં લેખ લાખ્યો હતો. "માન ગયે કન્દુયા અમેરિકા લી પહોંચ ગયે!" અમેરિકાના એ શ્રીકૃષ્ણ ભક્તો નાક સુધી લાંબું ટીલું તાણીને હીલાં ધોતિયા, અંગરખા અને ખાલે ખેસ નાખીને ઢોલ-ઓલ, કરેતાલ વગાડતાં નાચે તે તો સમજાય, પરંતુ બધાના ભાષે મુડન, શિખા અને સૂત્ર (ચોટલી અને જનોઈ) શાકાહારી તો ખરાં જ પણ કાંદા-લસજા પણ ન જાય અને લાલાની દાળમાં હિંગનો વધાર પૂરેપૂરો કરે. તુલસીકયારો, ગો-મય (આપનું છાલા)થી લીપિલો, સાંજે ત્યા દીવો પણ મગટે અને આ પરદેશની પ્રજા-શ્રીકૃષ્ણ ભક્તોને અમેરિકાની ઓકસાફર્ડ યુનિવર્સિટી હોય કે લંડનમાં એન્થ્રેઝ-આ શ્રીકૃષ્ણપ્રેમીઓને ઉચ્ચા ઉચ્ચા કુદક મારીને નૃત્ય કરવા (નાચવા)માં કોઈ લજ્જા નથી. મીરાને જે લાખ હતો તે જ ચીલે આ શ્રીકૃષ્ણ ભક્તો ચાલે... "અરે તો વિરધર યોપાલ, દૂસરા ન કોઈ". આવું કેમ થાય! પાંચ હજાર વર્ષનાં વહાઙ્ઘાં વાયા, પરંતુ શ્રીકૃષ્ણ હજુ અગસ્ત્ય ડેયામાં જીવે છે, રાખે છે, મહાખે છે, અરે! પ્રબટે છે. દેશ હોય કે પરદેશ જેટલાં કથા-આખ્યાન બધી જુખાએ શ્રીકૃષ્ણ જન્મ તો ખરો જ. આ કૃષ્ણ કથા કથારેક કૃષ્ણ ગ્રાગટ્ય અને નંદ મહોત્સવ સાંજે તો કથારેક મધ્યરાત્રિએ પણ કરે, હજારો લોકો,

ગ્રાબાલવૃદ્ધ નાચે-ગાય, ગુલાલ ઉડે અને શ્રીકૃષ્ણનો જ્યા જ્યાકાર થાય.

આવું તો વળી શ્રીકૃષ્ણમાં શું કોઠુક છે? એનો જન્મ ભાવે કાચગૃહમાં થયો, પરંતુ બંધનમાં જન્મનીને તેમજો માર્ગ તો મુક્તિનો જ કેખાડો છે. શ્રીકૃષ્ણ પણેપણે પદેપદે શિખા-દીક્ષાના આચાર્ય રહ્યા છે.

જુગાઈભાનું બીજું નામ 'શ્રીકૃષ્ણ સંહોદરી' છે. જે કન્યા ગોકુળથી મધુરા આવી અને કંસના હાથમાથી છટકીને ગગનગોખમાં વીજળીના જખકાર કરતી ચાલી ગઈ તે કાત્યાયની. શ્રીકૃષ્ણને મા જગદબાને કહેલું, 'ઓઠું કાદ તો પડશે, પરંતુ જે કન્યાનાં લગ્નન પતાં હોય તેઓ કાત્યાયની મંત્રનો જ્યા કરશે તો સત્તવે સદગુરી, સંલકરી અને આનદાન પરિવારનો દીકરો તેમને આવીને પરાણશે.'

શ્રીકૃષ્ણે પૂતનાનો વધ નથી કર્યો, કંસનો વધ છે, બકાસુર વધ છે, વૈનુકાસુર વધ છે, પરંતુ પૂતનાને મોદા આપ્યો છે, કારણ ભાવે તે બાલકૃષ્ણને મારવા આવી, પરંતુ બાલગોપાલ માટે કર્દીક લઈને આવી હતી. શ્રીકૃષ્ણનું જીવન સરળ-સહજ છે, તેઓનું કથન છે: "પત્ર પુષ્પ કૂળ તોયં, યો મે ભક્ત પ્રાણસ્વાતિ" તમો પત્ર, પુષ્પ, કૂળ કે કર્દી થોઠું પમુના જીણ મને ધરસો, હું તેનો સ્વીકાર કરીશ અને શ્રીકૃષ્ણ આફૂત પુરુષ છે. પ્રકૃતિના આદર્શ મૂર્તિરૂપ છે, હતિ અનંત હતિ કથા અનીતા અને પ્રકૃતિનો આ જ તો ગુજા છે. કથા લઈ અને મજા આપે. શ્રીકૃષ્ણનું પજ તેમજ... કોઈનો ભાર ન રાખે મુચારિ... સુદામાજાના તંદુલ લીધા, તેના મહેલ કનકના કીધ્યા, દ્રોપદીનું આયું ટાણું-ચીર પૂર્યો નવસો નિયાનું, ગોપાળિયાએ બોલુલ કીધો, વધાલે ગોવર્ણ કર પર લીધો." આમ, પૂતના ભાવે તેર લઈને આવી, પરંતુ મારા માટે કર્દીક લાલી છે, તેને શું આપી શકાય? માટે પૂતનાને મોદા આપ્યો છે.

શ્રીકૃષ્ણ આ પૂર્તના મકરાંગથી કહે છે કે, ‘કોઈ ભલે તમારું બુઝું હોયછે, તમારે સદા તેના માટે સાહુભાવ રાજવો. કલ્યાણની કામના કરવી. આપણે માણસ તરીકે જીન્યા છીએ. તેથી માણસાઈ-માનવતા એ આપણો પ્રથમ અને અંતિમ ધર્મ છે.’

પ્રલુબી રામે તેમની જીવનચાળના પ્રથમ ચર્ચામાં તાડકાનો વધ કર્યો. ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે પૂર્તના-ઉદ્ઘાર કર્યો. આ તાડકા અને પૂર્તના તેઓ સ્ત્રીઓ નથી. માનવજીવનમાં કામના અને વાસના છે. ભગવાન શ્રીરામ કે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ આ તાડકા વધ અને પૂર્તના મોકથી એ સ્વાધ્યાપણે કહેવા-સમજીવવા માગે છે કે, “જેણે જીવનમાં કંઈક વિશિષ્ટ કામતા સંપન્ન કર્ય કરવાનું છે, જીવન-કવનની વાટે કંઈક ઉચ્ચ સત્ત્વીય ચેતનામાં પ્રવેશ કરવાનો છે, તેમજો સૌથી પહેલાં સ્વકીય જીવનની કામનાઓ અને વાસનાઓથી મુક્ત થતું જ પડશે. જ્યાં સુધી વ્યક્તિ સ્વાર્થના કુંગળામાં અટવાયેલો રહે ત્યાં સુધી તે કદીએ પરમાર્થના માર્ગને પ્રશસ્ત કરી શકે જ નહીં.

આ તૃપ્તાવર્તી, પૈનુકાસૂર, અધ્યાત્મ, બકાસૂર અને અંતે કાલીય મહન તે અધ્યાત્મ-સાધનાના સોંપાન સર કરવા માટે માનવ માત્રમાં રહેલ કામ, કોષ, લોલ અને મહ ઉપરાંત અંતે અહંકારનું હનન તો કરતું જ પડશે. કિસનો વધ અગ્રજકતા અને આસુરી વૃત્તિનો ધ્રુવ કે વિનાશ છે.

અહંકાર શૂન્યતા અને સહજતા શ્રીકૃષ્ણનું સૌદર્ય છે. તે ગોપબાળકો સાથે હરીકરી શકે છે, એમનું એહુ-જીહુ ખાઈ શકે છે. ખવડાવી શકે છે. સર્વ સ્વાધારક્ષ બાલસહજ વૃત્તિથી છત્તા સંગ્રહખોરી વિશુદ્ધ ‘વહેંચીને ખાઓ’ની ભાવનાથી નિર્ધન ગોપ બાળકોને ગોપીઓના ઘરનાં દૂધ, દાઢી, માખજા ખવડાવવામાં તેમને મન આનંદ છે. શ્રીકૃષ્ણ ગાયો ચરાવી શકે છે, તેઓ રાજસૂય મજામાં આગંતુક મહેમાનોના શ્રીચરણ પ્રથાવન કરી શકે છે તો એમની ઉચ્ચિલ પત્રચાવડીઓ પજ ઉપાડી શકે છે. અર્જુનના સારાંશ બની શકે છે અને જીવારે બધા યોદ્ધા ઘાયલ થઈને થાડી-પાકીને પોકવા હોય ત્યારે પોતાનાં પીણા પીતાબરમાં અર્જુનના રથના વીડા માટે જીઝું-જીઝું લાસ-

ચંદી લાવીને વીડાને ખવડાવી શકે છે, તેમને ખરેરો પજ કરી શકે છે. અહસુત છે આ કૃષ્ણ ચારિત્ર્ય. તેઓ દુર્યોધિનના આદર-સંકારનો અસ્વીકાર કરી ભક્ત નિહુરની પર્ણકુટીઓ ભાજનનું બોજન પજ કરી શકે છે. આ બધું કેમ થાય? આ બધું તેમના ઉપર થોપેલું નથી, તેમના સ્વભાવમાં નજાપેલું છે. માટે જીતાના નનમા અધ્યાત્મ, રાજવિદ્યા રાજગુલ યોગના પ્રારંભમાં અર્જુનને કહે છે, “કું તને આ ગહન શાન આપું છું, કરાણ કેતું નિષ્ઠપટ છે.”

ઠીંડ તું તું શુલ્કતમં પ્રવાચાભ્યનસ્યુયદે।

શાનં વિશાળ સહિતં યજશાત્ત્વા મોદયસેદ્યુલ્ભાત ॥

(ગીતા-૮:૧)

શ્રીકૃષ્ણને સંતોષ નથી, કરીથી પુરુષોત્તમ યોગ નામના પંદરમા અધ્યાત્મના અંતે કહે છે કે આ ગહન શાન મેતને આપું, કરાણ કેતું નિષ્ઠપટ છે.”

ઠીંડ શુલ્કતમં શાસ્ત્રમિદ્યુક્તં મધ્યાનથ ।

એતદ્યુદ્ધય બુદ્ધિમાનસ્યાત્મકૃત્યબ્ધ ભારત ॥

(ગીતા-૧૫:૨૦)

શ્રીકૃષ્ણ સ્વયં નિષ્ઠપટ છે, નિષ્ઠપાં છે, તેથી જ અર્જુનમાં પજ આ બને દિવ્ય ગુણોનું દર્શન કરીને તેને તેના કર્તવ્યનું ભાન કરાવેલે.

શ્રીકૃષ્ણનો વિચાર કેમ જેમ કરીએ, એક નિત્ય નૂતન ચૈતન્યનાં દર્શન અને અનુભૂતિ થયા વાબર રહેતી નથી. શ્રીમદ્ ભગવાદગીતાના સાત અધ્યાત્મ સુધી અર્જુને જે કંઈ પજ પ્રુણું હોય તે બધું જ પ્રુણી લીધું હતું છતાં આકમા અધ્યાત્મ અકારબ્લાષ્પોગમાં અર્જુન પ્રશ્નોની વર્ણ કરે છે. આ અધ્યાત્મ શું છે? આ પ્રાણ શું છે? તેનો સ્વભાવ શું છે? આ આધિ ભૂત, આધિ દૈવ, અધ્યાત્મ શું છે? શ્રીકૃષ્ણને જગત શુરૂ શા માટે કંદ્યા કરાણ કે તેમનામાં અપાર વૈર છે. કોઈ પજ કાણે અકણાયા વગર શ્રીકૃષ્ણ અર્જુનની તમામ સમસ્યાનું સમાધાન કરે છે. તમામ પ્રશ્નાનો ગ્રત્યુતાર આપે છે. જો લાંબી ચર્ચા પૂર્વે જ શ્રીકૃષ્ણે અર્જુનને કંદું હતું કે, “તારો મિત્ર તું છે. તારો ચણુ પજ તું જ છે. તારો અપાત્માનો ઉદ્ઘાર તારે જીતે જ કરનો પડશે છતાં જ્યાં સુધી અર્જુનનું

વાચિત મન "શિખસ્તોહ" હું આપનો શિખ હું. "કરિએ
નવનં તન" -તમારી આશાનું પાલન કરીશ એ કબૂલાત ન
કરી ત્યાં સુધી અર્જુનને તેની કર્તવ્યપરાયણતા માટે
શ્રીકૃષ્ણ તેને ઢંગોળે છે અને તેની મનોવેદના તથા
મનોમાલિન્યમાંથી બહાર વાવેછે.

શુરૂને કુલાર જેવા શા માટે કષ્ટ હો તે
શ્રીકૃષ્ણના જીવનમાં સાર્વક્ય છે, કારણ કે જીથારે અર્જુન
ઉહાપજની વાતો કરવા લાગ્યો કે, "યુદ્ધ થરો તો તમામ
વીરયુદ્ધનો નાશ થવાની સાથે તેમની વિધવા સ્ત્રીઓનું
સાહસર્ય અ-સત્ત્રિય લોકો સાથે થતાં વજણાંકર મજૂર
ઉત્પન્ન થશે. તેર વર્ષ સુધી વનવાસ ભોગવ્યા પછી
એકમાત્ર યુદ્ધ માટે તપ કરી, અન્ન-સાસ એકત્ર કર્યા પછી
હવે હું નહીં લઈ, મારા હાથમાં પરસેવો થાય છે, મારું મોહું
સુકાય છે. મારું અંગમુજે છે. મારા હાથમાંથી ગાંડિવ સરી
જ્યાય છે એમ કહીને લમણો-માથે લાય દઈને જમીન ઉપર
બેસી ગયેલા અર્જુનને "અરે ! આ શુ ? તું ન પુંસક છે ?"
આમ પણ શ્રીકૃષ્ણ કહી શકે છે.

શીરહરકાની કથા, દુલ્ભિયે હતભૂદ્ધ જીવો માટે
નાટક અથવા તેમના છીછારા માનસનું દર્શન કરાવે છે.
'શીર' એટલે આપણો જે વણો ધારક કરીએ છીએ તે
નથી. હતભાગી માનવજીવન અનેક પ્રકારના દુર્ગુણોથી
આવૃત્ત છે. શીરહરકાની કથા અદ્ભુતોના ઉપાર્જન અને
દુર્ગુણોના વિસર્જનની કથા છે. જ્યાં સુધી અધ્યાત્મ પથના
આરોહકાનો પ્રસાદ છે, સ્વકીય પદ્ધરિપુરોથી જીવનશૂદ્ધિ
કરવી જ પડશે. સંત તુલસીદાસજી પણ કહે છે. "મો ખે
ક્રીન કુટિલ ખખ કામી, જીન તનુ દિયો તાહી વિસરાયો
મેસો ન મહ કરારી" અને સુરદાસજી પણ કહે છે, "કામ-
કોષ કી પહેરી પેજાની, કંઈ વિધય કી આખ, અખ મેં નાખ્યો
બહુત ગોપાલ." સંત કાણીરક્ષણની પણ એ જ માગણી છે.
"કામ કોષ છોડ જાયે, હરિ ગુજા આઈ, મેં ગુલામ તેચ તુ
સાહેબ ચેરા," શુરૂનાનકદેવજી કહે છે, "નાનાઠ તે તેરે
ચાકરા દી પા-આદુ" નાનકદાસ સદા કુરબાની. "નાનક
તો તારા ચાકરાના પણની રાખ છે." કોઈને પણ અહેકાર
નથી છત્તા અસદુ વૃત્તિ અને દુર્ગુણોથી ઓતપોત છીએ,
અમને "અંતરમાં વિઝસિત કરો, અંતરતર હે" ની

જાવનાથી બદલે. જીથારે વ્યક્તિ પોતાના અલ્ય કે દીવિ
દુર્ગુણોથી મુક્ત ન થઈ શકે ત્યારે તેણે જીવનશૂદ્ધ અને
આચારશૂદ્ધ માટે ગ્રાર્થતું જ પડે. ગોપીઓના
વસ્ત્રહરકાની કથા, તેમના જીવનમાં રહેલા અવાંધનીપ
કશાયમાંથી તેમને મુક્ત કરી અને પરમપદ ગ્રામ
કરાવવા માટેનો શ્રીકૃષ્ણનો સેવાયજાછે.

શ્રીકૃષ્ણ જ્યાં સ્વચ્છતા, સુધૃત્તા અને
મહીનતા વગરનાં જીવન છે, ત્યાં જ તેમની કૃપાનું
અમોદ વરદાન આપે છે અને કુરુશ્યસલ્લર સ્થંદન કરે
છે. ભાગવતજીમાં આ વિધયક કથાનક છે.

એક દિવસ શ્રીકૃષ્ણના કહેવાયી ગોપબાળકો
ગાયો ચરાવવા છેંક મધુરાના સીમાડ સુધી ગયાં. હવે
જીથારે સૌ લૂંઘાં થયાં ત્યારે ત્યાં પ્રાણકો દ્વારા
આયોજિત પણમાં દર્શન કરી શ્રીકૃષ્ણો ગોપ મિત્રોને
પ્રાણકો પાસે જઈને "શ્રીકૃષ્ણ-બલરામ આવ્યા છે,
કૃપા કરીને અમારા સૌના માટે ભોજનની વિવરસ્થા
કરો", પરંતુ પણકાર્યમાં વસ્ત પ્રાણકોને આ નિર્દોષ
ગોપબાળકોની પ્રાર્થના પ્રત્યે ધાન ન આપ્યું ત્યારે
શ્રીકૃષ્ણો કહું, "હવે તમો સૌ પ્રાણકીઓ પાસે જાઓ."
જીથારે પ્રાણકીઓએ આ વાત જીણી કે, "ગોકુલથી
શ્રીકૃષ્ણ અને બલરામનું ગોપબાળકો સાથે આગમન
થયું છે ત્યારે તેમોનાં હૈયાં આનંદ હિલોયાં. 'હુમ્ શુ
યશોદાનો વાલ ! નંદ ગોપાલ ! ચાલો ચાલો.' પ્રજામાંથી
દૂષ-દર્દી વિકય કરનારી પ્રજાગતનાં પાંશેથી તેમણે આ
કૃષ્ણ કથા સાંભળી હતી. શ્રીકૃષ્ણની દીલાઓથી તે સૌ
પ્રાણકો પરિવારની બહેનો અવગત હતી, માટે જ તો
કહું છે ને? "ગોવિદ લીન્દો મોદ રી માઈ મેને, લીનો
તચજુ તોલ... કોઈ કહે મહેંગો કોઈ કહે સર્સો" દૂષ-
દર્દી વિકય કરતી વખતે આ શ્રીકૃષ્ણ કથામુત તેમના
કાનમાંથી તેઓના દુધમાં શ્રીકૃષ્ણના સુંદર
મૂલ્યિત્વપને જીગૃત કરી ચુક્કયું હતું. તે જ શ્રીકૃષ્ણ !
સાંભળતાની સાથે જ તેઓ સૌનાં હૈયાં હરને
ઓભરાયાં. જે કંઈ નેવેદ યશનાચયણ માટે બનાવ્યું હતું
તે બધું જ બાલકૃષ્ણને પોતાના પોળામાં બેસાડીને
જુમાડ્યું. શ્રીકૃષ્ણો પૂજયું, 'આ બધું-આટલું બધું કેના'

માટે બનાવું હતું કે બધા જ્વાલભાવ પણ આનંદે આરોગ્યને તૃપ્ત થયા.' બ્રહ્માણીઓએ કહું, "ગ્રલુ ! આપના જ માટે !' પરંતુ અમો આવીશું તેમ તમને તેમ ખબર પડી ?" તેમ ખબર ન પડે ? અમારુ પણેલો જે શાદી અને નિહાલી યજા કરેલે તો યજા નારાયણો પણ રવું જ પડે ને ?"

બ્રહ્માણ રહીઓના કદય શ્રીકૃષ્ણ પ્રેમથી છલોછલ ભરેલાં હતાં. જ્યારે બ્રાહ્મણો માત્ર બાળચાર અને કર્મકાંડથી જ સંતુષ્ટ રહ્યા, બાંકીને બાળચાર નથી. ભક્તિ એટલે જુંા કદય દરે, પ્રભુપ્રેમમાં અંભોમાં અશુદ્ધાચ વહે, તે માત્ર નિર્ભળ કદય હોય તો જ સંભવી શકે. બ્રહ્માણ પન્નીઓનો ભાવ શુદ્ધ હતો. આશ એકમાત્ર "તોમાર ચરણ છાડી આંદી કીદું ચાહીના" બેઠું એક ભજન શ્રીરામકૃષ્ણ પરમહંસ જાતા હતા. તારાં ચરણ સિવામ બીજું કશું જ જોઈનું નથી.

શ્રીકૃષ્ણ માટે કહું કે, 'અખરે મધુર વદન મધુર'-શ્રીકૃષ્ણના અંગ-અંગ મધુર છે. 'ચલિત મધુર' પછી તે ચાદ્રે કે 'હુમક પદ ભરત આપો રે ધનસ્યામ', પરંતુ તેથીએ વિશેષ શ્રીકૃષ્ણના કૃવનતું પ્રત્યેક સ્થંદન એક નવી સમજજી, નવું જ્ઞાન, નવી આચાર્ય, નૂતન વિચાર, વિમર્શિતા અને જીવનપ્રકાશ પ્રાપ્ત કરોયેલે.

ગ્રલુની વાંસળીને શ્રી રાધાકૃષ્ણ પૂછે છે, 'તે કીન કોન તપ કીન્હો બાસુરિયા ?' 'હે બંસરી તે એલું તે ક્ષયું તપ ક્ષયું કે તું સાંદેવ શ્રીકૃષ્ણના હાથે, હેથે અને છોકે રહે છે ?' બંસરી કહે છે, "મે મારી જીતને ખાલી કરી નાખી છે. વાંસની આ વાંસળીમાં કોઈ અંઠ નથી. કોઈ ગ્રંથિ નથી. આપજે આપજા જીવનમાં અનેક પ્રકારની ગ્રંથિઓ અને દંદથી બેરાયેલા છીએ. બંસરી કહે છે, "હું તો બોલતી જ નથી, શયામને જે સાંભળું હોય તેવી હુક્ક તે જીતે જ મારે છે." મીરાનો આ દિવ્ય ભાવ છે, "જહાં બેઠાઓ તીત હી બેઠું, જો દેખો સોહી ખાડું, મૈં તો જિરખર કે ઘર જાઉ." બંસરી આરપાર ખાલી છે. આપજે શ્રીકૃષ્ણથી આપજાં જીવનથણે ભરવું હોય તો ઈંઝા, તૃપ્તા, રાગ-દેખથી પોતાની જીતને ખાલી કરવી પડશે. પ્રભુ તો પ્રેમના ભૂખ્યા છે, તે માત્ર ભાવ ઈંઝે છે. ગ્રલુનું કદય નવનીત-

માખજાથી પજ કશું છે, આપજે શ્રીકૃષ્ણ સુદામાની કથા સાંભળી છે, પરંતુ તે કથાનું હાઈજાણું પડે.

કથા કહે છે કે શ્રીકૃષ્ણે જેઠું સાંભળ્યું કે "સુદામા નામનો બ્રહ્માણ હારે તીલો છે કે સત્તવરે તેઓ દીક્ષા છે. પેલા દુપદ પાંચ દ્રોજા ગમા હતા. કહું, "આપણે બંને સાથે બજાતા હતા. તમે મને કહેલું કે, "હું રાજુ બઢીશ તો તને અદિદું રાજ્યપાટ આપીશ, પરંતુ હું બ્રાહ્માણ છું, અયાચક છું. મારુ પુરે ગાયના દૂધની હઠ વીધી છે, આપ મને એક ગાય આપો." દુપદ તેમને ધક્કા મારીને કાઢી મુક્યા હતા. "તું વિભારી અને મારો મિત્ર ?" અહીં શ્રીકૃષ્ણે સુદામાણના ફાટેલા પગના-વાઢિયાવાળા પગને જોઈને અશુદ્ધાચથી તેમના પગ પણ અભાવ્યા છે. 'પાની પરાતા કો હાથ ધૂધો નહીં, નેનન કે જલ સોંપગ ધોયે.'

પરંતુ શ્રી ગ્રલુદત બ્રહ્માચારીણનું શિતન તો તેથી પજ બોટું વિશેખ છે, જ્યારે સુદામાણની વિદ્યાય કરી ત્યારે કરીથી તેઓ ખુલ્લા પગે જતા હતા. ચાણી શુદ્ધિશીળને શ્રીકૃષ્ણને કહું, "નાચ ! તેના ખુલ્લા, ફાટેલા પગ જોઈને આપ રહી પડ્યા હતા, હવે તેના પગમાં પાદુકાઓ પહેંગાવો." શ્રીકૃષ્ણે કહું, "દેની ! દારકામાં ચાદવોના પાપ વધ્યા છે, મારા ચરણોમાં આ પાપ નિવારણની કામતા નથી. સુદામાણ પાલિત ચરિત્ર અર્કિવન બ્રહ્માણ છે. જો એ દારકામાં ખુલ્લા પગે માલગે તો મારી દારકા પવિત્ર ચરો. માટે તેને ખુલ્લા પગે જ જવાદો !"

આ શ્રીકૃષ્ણ ચરિત્ર છે. શ્રીકૃષ્ણ પૂર્ણપૂર્ણોત્તમ છે. આદર્શ પુત્ર, આદર્શ શિષ્ય, આદર્શ ગુરુ અને આદર્શ મિત્ર. જીવનકૃપનાની વાટે શ્રીકૃષ્ણનો થોડો પજ સાચ-સંગ્રામ હોય તો બધા જ માર્ગ આલોકિત થઈ શકે છે. શ્રીકૃષ્ણ આપો ! અમ કદયમાં જિરાજો, અમ જીવન ધન્ય અને સાર્વક કરો.

ॐ શાંતિ !

પ્રભુની શોધમાં - ૬

- ડૉ. શ્રી શરદચંદ્ર પેઢરા

૧૯૪૦માં મદાસમાં શ્રીધર સ્વામી રામદાસને મળ્યો હતો. એ જ વર્ષે એનાં વહાલાં નાનીમાં સુંદરમાં ગુજરી ગયા. એકો પોતાની ચીલાચાલુ રિસ્કાની સ્નાતકની ઉપાધિ પણ મેળવી લીધી હતી અને એ રીતે એના કુઝ કૃષ્ણરાવ અને એનાં નાનીમાના શબ્દોનું પણ માન રાખ્યું હતું. માનવીમ લાગજીને સ્વેચ્છાપૂર્વક આવીન થઈ જઈને એ બધન એકો સ્વીકાર્યું હતું તેમાંથી તે હવે મુક્ત થઈ જાયો હતો અને શ્રીધરને હવે આતું બીજું કોઈ બધન ન હતું. આ વખતની રામદાસ સ્વામી સાથેની મુલાકાતે એના ચિત્ત પર કદીય ન ભૂસી શક્ય તેવી અસર નિપાદવી. ૧૯૨૮માં જ્યારથી એમના અંગે સાંભળ્યું ત્યારથી તેઓ એના માટે ગજબના પ્રેરણાના પોત બની રહ્યા હતા. રામદાસ અંગે પહેલી વાર સાંભળ્યું તે એક રસીક ઘટના છે. એ જ્યારે નાનો હતો ત્યારે એન. વેક્ટરાવ સાથે ટેનિસ રમવા ઘણા અમલદાર અને સદ્ગુહરસ્થ મનોહર વિલાસમાં આવતા. શહેરની સુધરાઈના એક નિરીક્ષક સાહેબ હશેશા આવતા. કેટલીક વખતે પોતાના એક નાના ભાઈ અંગે વાતચીત કરતા, જેણે સાધુ થવા માટે પોતાના ઘરબાર છોડી દીખેલા. નિરીક્ષક સાહેબના નાના ભાઈ એટલે બીજું કોઈ નહીં પણ આ સ્વામી રામદાસ પોતે, શ્રીધરના વહાલા 'પાપા' એટલે આવા પાપા ને જ્યારે રૂબરૂ મોકામોક મળવાનું થયું ત્યારે તો હિંય મોહિનીની જાણે ભરતી ઊમણી આવી. એ સંત પણ આ નવલોહિયા યુવાનના અંતરની ઉલ્કટ પગણ જોઈને ખૂલ ખૂશ થઈ ગયા. રામની કૃપાચારના માગીને રામદાસે એને આશીર્વાદ આપ્યા. એમની આત્મકથાના ઉદ્ગાર શ્રીધરને યાદ આવી ગયા : 'ઓ રામદાસ, સમર્પણના અંતિમ શિખરે તું પહોંચો જી અને એ ઉત્તુંગ ટોચ પર બેસીને તારી આસપાસના સમગ્ર દશયાનું તું અવલોકન કર. ઠેર ઠેર તું જન્મ-મરણ અને સંસારની ઘટાણ જોઈશ. એકેએક જાણ વિનાશના

મુખમાં કોણિયો થવા જાણે પણ રહેલા દેખારો, શ્રીધરના ફષ્ટપ ચિત્તની બૂઝિ પર જાણે રામદાસ સ્વામીના આશીર્વાદનો વરસ્થા વરસ્થો અને અંહુરને કૂદી નીકળવા માટે એટલી કૃપા પર્યાતન હતી.

આ મુલાકાત પછી તરત જ જાણે શ્રીધરના ખમીરની કસોટી કરવી હોય તેમ ભગવાને એક લોલાવે તેવી વાત શ્રીધર સામે ગયી દીધી. યોગ્ય ગોરક્ષેસભા અત્યંત પથસ્વી કાદકિર્તી સાથેની પાઈલટની પદવી પર શ્રીધર પસંદ થઈ ગયો. આ દિવસોમાં હુંઠુંબ પણ પ્રમાણમાં થોડી મુખેલીમાં દિવસો જુઝારનું હતું એટલે આ દરખાસ્ત સ્વીકારી દેવામાં બધી દાખિએ આવકાર્ય નિર્ણય સાચિત થઈ શક્તનું હતું પરંતુ શ્રીધરનો એક એવા વિમાનનો સુકાની બની ગયો હતો કે એ જે ઊચાઈએ એને પહોંચાડે ત્યાં બીજું કોઈ વિમાન પહોંચાડી શકે તેમ નહોંનું. આ દરખાસ્ત એના ચિત્તમાં પ્રલોબનની એક નાનકડી રેખા સુધ્યાં આંકી શકી નહીં, જો કે ના પાડવા માટે એને કેટલાક કારણ આગળ ધરવાં પડ્યા. એટલે પ્ર-શ્રીલક્ષ્મિ માટે પસંદગી થયેલા પત્રનો જવાબ આપતો આભાર દાખલીને વિનયપૂર્વક એણે લખ્યું કે પોતે માંસાલારી આખાર નહીં દેતો હોવાથી આ નોકરી સ્વીકારે તો વિશિષ્ટ સ્થિતિ નિર્મિત થઈ શકે એટલે એમની પસંદગીને એ સ્વીકારી શકે તેમ નથી. જે મહાન આત્મા અગણિત તરસ્યા અને ગ્રામાંશિક સાધકોના મુક્તિની પાત્રાએ નીકળેલા વહાણને ચલાવવા નિર્મયો હતો તે આવા એરકોર્સના ભાપકાદાર વ્યક્તિત્વમાં કેમ કરીને સમાઈ શકે?

સામે ચાલીને આવેલા ભાગ્યને આમ સાચા અંતરપૂર્વક હુકગાવ્યા પછી શ્રીધરે હવે ત્યાગના પણે ડગનું ભરવાનું નક્કી કરી લીધું. એકો પોતાનો જાતના આકરી પરીક્ષા કરી દીધી હતી અને સાધુના જીવન માટે

પોતાની જાતને તેચાર પણ કરી લીધી હતી. એનો વૈગણ્ય તર્કસંગત હતો અને બાંધા સમયના ધ્યાન તથા આત્મનિરીક્ષણથી એ પરિપુરુષ થયો હતો એટથે સ્વામી કૃષ્ણાનંદના શાબ્દોમાં કહીએ તો હવે ભારતના સત્ત્વના અંતરેતર આત્માએ એનો કબજો લીધો હતો પણ આ શાસ્ત્રે શ્રીધર બીજી લોકો અંગે ચિત્તા કરવાનું છોડતો નહોતો. એણે પોતાની નાની બહેનો વસ્તુધા અને વત્સલાતથા નાની કોઈ માલતીખાઈને બોલાવીને ગૃહલ્યાગ કરવાની ઈચ્છા વડીલોને પહોંચાડવાનું કહું. એ વખતે વત્સલાની ઉમર માત્ર સોણ વર્ષની હતી. શ્રીધરે ગળાબા બઈને એમને કહું કે આ બધાની અને ખાસ કરીને વત્સલાની સારસંભાળ દેવાની મારી ફરજ છે પણ બીજી બાજુ ઈચ્છાને એળાવવાનો તલસાટ તેને હવે આ દુન્યાવી વાતપરદ્ધમાં ગુંગળાવતો હતો. એણે પોતાની નાની બહેનો અને કોઈને ખૂબ લાગક્ષીપૂર્વક કહું કે શું તેઓ કોઈ જ મકારના દુઃખ કે પસ્તાવા વગર શ્રીધરને જવા દેશે? એ પોતે તો સારી પેઢ જાજાતો હતો કે દીકરો કે ભગ્નીજો ધ્યાન ચાપી શકે તેના કરતાં ઉપરવાળો પણું સારું ધ્યાન આપી શકો પણ એ તો આ લોકોએ નક્કી કરવાનું હતું. એણે તો કહી દ્વિંદુ કે તેમન્નામાંથી એક પણ વ્યક્તિ જો ઈચ્છા તો તે પોતાના જીવનમાં જ્યાં સુધી કારીકામ નહીં થઈ જાય ત્યાં સુધી એ થેર રહેવાનું ચાલુ રાખશે. એક સિદ્ધ પુરુષ માયા સાથે રમી રહો હતો. આમ તો માયાનું ભારે જોર હોય છે, પરંતુ રામના ભક્ત પણે માયાનું બધું જોર ચાયબ થઈ જાય છે. શ્રીધરની વિનંતી એટલી શક્તિશાળી હતી અને વળી એ નાનકડાં બાંડડાં પણ આધ્યાત્મિક સંલ્કારોથી એટલાં એઠગોત્ત હતાં કે એ દરેકે શ્રીધરને ગૃહલ્યાગ માટે સાર્યા અંતાં કરણપૂર્વક રજી આપી. એ સીને ઊરી જાતરી તથા પ્રતીપિતે હતી કે નાનપણમાં પાંજરાનાં પંખીઓને આકાશમાં મુક્તપિલાર માટે છોડી દેવા. જે પ્રભુ શ્રીધરને પ્રેરતો હતો તે જ પ્રભુ હવે એને પોતાને ભૌતિક બંધનોમાંથી મુક્ત થઈ જવા પ્રેરેછે. તેમને આવો વિનાસ પણ હતો કે એ જ જગન્નિયંતા પ્રભુ એમને સૌને જયારે

જીવનમાં જરૂર પડશે ત્યારે પોતાનો વધાલસોથો હાથ લંબાવી હુંકરમાં હેશે. આવી ઉન્નત જાવના અને આદર્થો સેવનારા ભારતવર્ષના આવા હિન્દુ પરિવારનો જીય છે!

હવે શ્રીધરનો રસ્તો સાક હતો. હુંકેશના સ્વામી જિવાનંદ સાથે તો પોતે સંપર્કમાં હતો જ અને એમની પાસેથી જ સંન્યાસપણે બેધડક આગળ વધવાની સલાહ અગ્રાઉં જ મેળવી ચૂક્યો હતો અને હવે એ જોઈ રહ્યો હતો કે નિર્ભાષ સ્વાતંત્ર્ય અનુભવવાનો સોનેરી દિવસ સામે આવીને ઊભો રહ્યો હતો. તેમ છતાંથ અંતિમ પગલું ભરે તે પહેલાં એણે ચાર સંતોને આશીર્વાદ આપવા માટે પત્ર લાઘ્યા. પોતે જન્મે પ્રાણજ્ઞ છે અને પોતે હવે ધરબાર છોડીને નિવૃત્તિના પંબે જવા માગે છે એમ લખી એમના આશીર્વાદ માઝ્યા હતા. એ જ રીતે એણે રમણ મહર્ષિ, સ્વામી ચામદાસ, ચામકુઞ્ચ મિશનના સ્વામી રાહેખરાનંદ તથા સ્વામી અશોધાનંદને પણ લાઘ્યું. એ સૌંદ્રે શ્રીધરને પોતાની આશીર્વાદ મોકલી આપી શુભપણે પ્રયાસ કરવા પ્રોત્સાહન આય્યું. શ્રીધરે શિરડીના સાંદીબાબા આક્રમના વ્યવસ્થાપકને પણ લાઘ્યું જેમના તરફથી બાળાના આશીર્વદિના પ્રતીકરૂપે એને પ્રસાદ પણ માયા.

હવે તો થડીનોથ વિલંબ ન થનો જોઈએ. ‘કૃતિ, સંતતિ કે સંપત્તિ દ્વારા અમરત્વ પ્રાપ્ત થયું નથી, અમરત્વ તો કેવા ત્યાગ દ્વારા જ પ્રાપ્ત થાય છે’ - નાચાયા ઉપનિષદનો આ શ્લોક એના કાનમાં ગુજરતો હતો. હદ્દયમાં અવર્ણનીય આનંદ સાથે તથા ચિત્તના પૂરેપૂરા જાંબીર્થ સાથે ૧૯૪૭ની છઢી માર્યે શ્રીધરે કોઈમાત્રુના પોતાના મકાનની બાહાર પગ મુક્યો. આ જ હતો એ સુભગ દિન, જ્યારે એણે જે કુદુંબમાં પોતે સત્તાવીશ વર્ષ પહેલાં જન્મ્યો હતો તેને છોડ્યું. એના પિતાજી તથા ઘરના અન્ય સુખ્યો સારી પેઢ સમજુ ગયા હતા કે આ ઘરના અટળ હતી અને એટથે જ તે સૌંદ્રે (અનુસરણાન પાન નં. - ૨૯)

સતત જ્ઞાનિપૂર્વકની સાવધાની અને વિચારશીલતા

- શ્રી સ્વામી ચિદાંબરાંદિલ

આ ખૂબ જ જમતો વિષય છે, તેમાં સ્વામીજી નાની નાની વાતોમાં પણ કેવી રીતે સૂક્ષ્મ અને જીવત ખુદિયી કાર્ય કરે છે અને જીવત-સચેત રહે છે, તેમાં જે દાયાતોએ માટે ખ્યાન જોવું તેવાં દાયાતોનું વિનરક્ત નાચે આપુંથું.

એક વાર એક પ્રચિન્દ કવિ કે કેનો પરિવિષ્ય સ્વામીજી સાથે સ્વામીજીની ભારતયાત્રા (૧.૯. ૧૯૫૦) દરમિયાન થથો હતો તેઓ સંયોગવિશ આનંદ કુટીર (સ્વામીજીનું નિવાસસ્થાન)ની નજીક રોકયા. તે દિવસોમાં સ્વામીજી તેમના બે-ત્રણ પુસ્તકોને એકસાથે પ્રકાશિત કરવા માગતા હતા અને તેને કારણે તેઓ કલાકો સુધી ઉપરોક્ત પુસ્તકોની વિષય-સામગ્રી લખાવવામાં હંમેશાની માફક ખૂબ જ વસ્તુ હતા.

જ્યારે તેમને પાડોશમાં જ કવિના આગમનની ખલર પડી ત્યારે કવિ સ્વામીજીની કુટીરમાં મરેશ કરે તે પૂર્વે સત્તવરે સ્વામીજી પોતાના ઓરડામાં જવા માટે અત્યારેણા થયા. તેનું મુખ્ય કારણ એ હતું કે કવિ વધુ પડતા વાગ્યા હતા. સ્વામીજીને જોતાની સાથે જ કલાકો સુધી સતત વાતો કરીને સ્વામીજીનો સમય વધ્યમાં જ નાચ કરતા હતા.

સ્વામીજી તે દિવસોમાં જે કાર્ય કરી રહ્યા હતા તે એટલું બધું મહત્વપૂર્ણ હતું કે તેને ટાળી શકાય તેમ ન હતું અને તેથી સ્વામીજી પાસે કવિના વૈવિષ્યપૂર્ણ વાતો સાંભળવાનો બેશાંત્ર સમય ન હતો એટલે પોતાના બે જીઓને તેમની (જોકે કવિ આગમના મહેમાન ન હતા) સંગવડ સાચવનાનું કહીને તેઓ જરૂરી પોતાના કાશમાં ચાલ્યા ગયા. હું સાક્ષીભાનથી મૌન ધારક્ત કરીને આ બધું જોઈ રહ્યો હતો. તેમના ચહેરા ઉપર ચિત્તા વન્કત થતી હતી કે કયાંક અકારક્ત સમય બરબાદ ન થઈ જાય.

પંચ અનિન્દ્રા વીતી ગઈ. સ્વામીજી જરૂરી અમારી તરફ આવતા દેખાયા. હવે તેમના ચહેરા ઉપર નિર્જયાન્મક ભાવ હતો. કોઈ ચિત્તા કે જગતાન ન હતી. આ કાર્ય હું જીતે કરીશ. તેમજે કહું - “હવે તમારે તેમની દેખરેખ રાજનાની આવશ્યકતા નથી. દૂધથી ભરેલો જગ, થોડી બદામ, સાકર તથા મારા ઘેલામાંથી કાકીને ઘોંણ કળ પણ મને આપો.” આ બધી નસ્તુ આવી ગયા પછી તે બધું તેઓ જીતે જ ઉપારીને તે અતિથિ (જેને થોડી પળો પૂર્વે તેઓ મળવા માટે રાણ ન હતા) પાસે લઈ જાય, અને તેમનું અભિવાદન કર્યું. જગપાન કરાયું, થોડી પળો તેમની સાથે વાતચીત કરીને પોતાના કલામાં પાછા કરી ગયા.

મેં આ બધું શાંતિપૂર્વક જોખું કે તેમના મનના બે પાસાં તીવ્રતાથી કેવી રીતે એક પછી એક પરિવર્તિત થયા. વાણિક ઉત્પન્ન ધ્યેલા રાજીતિક લાવ ઉપર ચાસ્ટિક ભાવે કેટલી જરૂરી અતિક્રમજ્ઞ કરી લીધું. પોતાના મહાત્વપૂર્ણ કાર્યની ગ્રાસથિકતાને કરણે જ સ્વામીજી તે અતિથિને મળવાનું ટાણવા માગતા હતા; અને સમય વર્ધ બગડે નહીં માટે બચવા માગતા હતા; પરંતુ બીજી જ કાણે તેમને પહેલાના વિચારમાં પોતાના ‘નિશ્ચ સ્વાર્થ’ની ગંધ આવી ગઈ.

સાવધાનીના અંકુશો તેમને તે જ કાણે એકદમ સચેત કરી દીખા હતા. જ્યારે તેમને સેવાપરામજાતાની આવનામાં થોડી પણ ચિનિથિતા આવતી દેખાઈ તો પ્રતિક્રિયા સ્વરૂપ સત્તવરે તેમજે જીતે જ જઈને તેમની ચેવાલી તે ભાવનાને સુધારી લીધી. આમ તેમની આત્મ-સુધારની પ્રક્રિયા પ્રવૃત્તિ તીવ્ર તલવારની જોગ વિરોધી વૃત્તિઓ મરેશ કરે તે પૂર્વે જ તેમને શમ્ભૂ નાચ કરી નાખે છે.

સમદિપી અને સમત્વના આદર્શને સાચવી રાખવા માટે સ્વામીકરણને એક સાચા સંયાસીની માફક પોતાની જીતને અનેક કઠિન પરીક્ષાઓમાં મુક્કી છે. પ્રતેક અનુભવમાં સમત્વ બુદ્ધિ કાયમ રાખવા તથા સેકડો લોકો દ્વારા પ્રતિષ્ઠા માપાન કરીની વખતે તેઓ પોતાની જીતની રિયલિટી જીતવી રાજે છે. એક વાર માન-અભિમાનના નાથથી બાબત માટે તેઓએ જહુ અને જોડા(પગરાં)થી પોતાના શરીરને જૂદી નાખું, જૂદી વખતે પોતાના માઘાને પણ બાકાત ન રાખું. (આ પ્રક્રિયાને તેઓ SBફર નાં નામથી એળાખાવતા. Shoe Beating - બેતાળીસ વખત જોડાથી પોતાની જીતને માર મારતી વખતે કહેતા, બે મના! તને કૃદ્ધાર પહેરવા ગમેછે ને? બે હવે આ પણ ગમતું જોઈએ.) માન-અપમાનની પ્રતિક્રિયાથી મનને પૂલ જાવધાનીથી બચાવી રાખવા માટેની તેમની આ પ્રક્રિયાથી તેઓ એક સાચા સંયાસીની આદર્શ પ્રદર્શિત કરેછે.

ઉચ્ચ જીતના અભિમાનની જન્મજીત ભાવના એટલી બધી સૂક્ષ્મ અને પ્રબળ હોય છે કે કોઈ પણ માણસ નિર્દિશ અને અધ્યક્ષ પ્રયત્ન કર્યા પછી પણ તેને સરળતાથી નાખું કરી શકતો નથી. સ્વામીકરણો જન્મ એક પ્રાણી ધર્મપરાયણ તથા ઉચ્ચ કુળના બ્રાહ્મણ પરિવારમાં થયો હતો. એક સંયાસી અને વેદાંતી માટે પોતાના જીતીય અહંકારને પોખવાની વૃત્તિ એક મોટી જૂલ ભાવનામાં આવે છે. એટલા માટે સ્વામીકરણને સકાઈ કરવાનાણાઓને હંમેશાં સાચાંગ પ્રશ્નાએ કરવાની અને તેમની સાથે સફરપત્રથી વાતચીત કરી તથા વ્યવહારમાં તેમને પોતાની જીત ફેટલું જ સંનાન આપવાની પ્રવૃત્તિ દ્વારા આ સૂક્ષ્મ ભાવનાનો નાશ કર્યો હતો.

એક વાર એક જિસ્ટી ભાઈ થોડા દિવસ માટે આગ્રામમાં આવીને રહ્યો. આગ્રામવારીઓ તેનું ભોજન તેના રૂમમાં જ પહોંચાડતા હતા. સ્વામીકરણની તીવ્ય દાખિથી આ વાત છુપાઈ શકી નથી. બીજા જ દિવસે

સ્વામીકરણો તેના ભોજન માટે પોતાની જ કુટીરમાં પ્રબધ કર્યો. આ જિસ્ટી ભક્ત અને સ્વામીક સાથે બેસીને જાયા. હવે કહેતાની જરૂર નથી કે તે જિસ્ટી સજજન હવે અન્નપૂજાનાં સૌની સાથે બેસીને પણ જમવા દાયા.

એક બીજી અવસરે જીથારે શિવમંદિરનું નિર્માણકાર્ય ચાલતું હતું ત્યારે તે બાંધકામના નિરીક્ષકનું ભોજન પણ તેના રૂમમાં જ પહોંચાડવામાં આવતું હતું કરણ કે તે મુસલમાન હતો. મુસ્લિમ લોકોની ગો-વધ અને ગાયનું માંસ ખાવાની પ્રવૃત્તિને કારણે હિન્દુ લોકો પોતાની જીતને દૂર જ રાખે છે, એટલું તો તેઓ અદ્ભૂતથી પણ નથી ભાગતા. આ પ્રતિક્રિયાનું ગ્રમુખ કરણ એ કે બ્રાહ્મણો આખમાં દેવતાઓનો વાસ માનીને તેને પૂજે છે. એટલા માટે મુસલમાનનું ભોજન પત્તરમાં અને શાકદાળ મારીના શકોરામાં મોકલવામાં આવતું હતું. સ્વામીકરણી આ વાત છુપી ન રહી. બીજા દિવસે તેઓ ભોજનના સમયે ભોજનાલયમાં બારણા પાસે હાજર થઈ ગયા, અને તે મુસ્લિમ સજજનના ભોજન માટે પતર કે શકોરાને બદલે સ્વચ્છ થાળી, બે વાટકા અને એક બ્લાસ્ટમાં ભોજન પીરસ્યવામાં આવ્યું.

સ્વામીક જાતે પણ આવી જ રીતે બ્રાહ્મણોત્તર શ્રેવકો દ્વારા પીરસ્યવામાં આવતું ભોજન જમતા રહ્યા કે જેથી આ ઉરી સૂક્ષ્મ ભાવનાઓનો એક અંશ પણ રેખ ન રહે.

સ્વામીક વચ્ચે વચ્ચે પોતાની આ જીતિ અભિમાનની સૂક્ષ્મ ભાવનાની પરીક્ષા પણ લેતા. એક વાર જીથારે તેઓ સીતાપુરમાં હતા, તેમની દાખિની કુનારે કપડાં ધોવામાં વ્યક્ત એક ધોબી ઉપર પડી. પોતાના બ્રાહ્મણાલ્યાને નાખું કરવાનો આ અવસર સ્વામીક હાથમાંથી જીવા દેવા ભાગતા ન હતા. તેઓ તરફણ નદીના પાણીમાં ઊતરી પડવા અને ધોબીને તેનાં કુપડાં ધોવામાં મદદ કરવા લાગ્યા.

સંન્યાસી સ્વામીજીને એક વાર અનુભવ કર્યો કે તેમનું આશ્રમ-છાવન તેમને ખરા અર્થમાં તેમના મૂળ વૈરાગ્યથી દૂર કરી રહ્યું છે. પરિણામ સ્વરૂપ એક સુંદર સવારે તેઓ પોતાની કુટીરમાંથી અદૃશ્ય વર્ષી ગયા. યુવાન શિશ્યો તો વ્યાખ્યાત વર્ષી ગયા. તરુણ શિશ્યો વ્યાકુળ વર્ષી ગયા. ચિત્તાથી સૌ તેમને શોધવા લાગ્યા, પરંતુ સ્વામીજીની ક્યાંય ભાણ ન મળી. એક પખવાડિયા પછી તેઓ શિશ્યોની સામે વાકેલા-માંદા, પૂલથી ભરાયેલા તથા અસ્ત્રસ્થ રૂપમાં ઉપસ્થિત થયા.

એક વાર ફરીથી સ્વામીજીને પરિવ્રાજક રૂપ ધારક કરીને ઉત્તર ભારતમાં આશ્રમથીન રહીને, ઉનાળાના દિવસોમાં ઉલાડા પગે ખૂલા ભરેલા રસ્તાઓ ઉપર ચાલીને તો ક્યારેક સંદાત્રતોમાં મળવાવાળી અભિના પર જ નિર્ભર રહીને, રાતે ખૂલ્લા આકાશ નીચે સૂઈને કઢેર તપબાર્યા કરી. પચાસ વર્ષથી વધુ ઉંમર પછી આ પરિવ્રાજક છાવન તેમજો સ્વેચ્છાથી અપનાવ્યું હતું.

ધાર્તુને તપાવીને લાલ અંગારા જેવી બનાવી રાખવી હોય તો આગને નિરંતર બજતી રાખની જોઈએ. પીંગી અંગથી ધાર્તુ-પદાર્થ હડો અને કણો પડી જાય છે. સતત ધર્ભજી કરવાથી અથવા તો ચમકાનવાથી જ વસ્તુમાં ચમક બની રહે છે. તોતાપુરી મહારાજે પજી શી રામકૃષ્ણ પરમહંસના પ્રશ્નોત્તરમાં આ સત્યની પુષ્ટિ આરૂપે જ કરી હતી.

દક્ષિણેશ્વરના સંત શી રામકૃષ્ણ પરમહંસજીએ પજી તોતાપુરી મહારાજીને પ્રશ્ન કર્યો હતો. શાનની આટલી ઉચ્ચ અવસ્થા ગ્રાન કર્યા પછી પજી પોતાના દૈનિક ધ્યાન અને સાધના માટે તેઓ આટલા સજ્જાગ શા માટે રહે છે? તોતાપુરી મહારાજે શાંતિપૂર્વક પિતળના પાકી ભરવાના લોટાને દેખાડીને કહેલું “બબર છે; આ લોટે આટલો કેમ ચમકે છે? જો હું તેને દરરોજ વસ્તાને સાફ ન કરું તો તે તેની ચમક ખોઈ બેસુશે.” માનવના દ્વિષયમાં પજી આ જ સત્ય લાગુ પડે છે.

□ ‘પ્રકાશપુર્જી’માંથી શાખા

(ગોળ અનુભૂતિ થતા શાખા પાણા નં ૬૩ ડિપટ્યુટી થાય)

- ગોળ હિમોઝ્યોભીનાનું દેવલ વધારવામાં મદદ કરે છે.
- ગોળ આપણી પાચનકિયા માટે પજી સારો છે.
- ગોળનો પ્રયોગ અણિયા રોભના ઉપગાર માટે પજી થાય છે. આના માટે પ ગ્રામ સુંક, ૧૦ ગ્રામ ગોળ એકસાથે લેવાથી આ રોભમાં કાયદો થાય છે.
- ગોળમાં અધિક માત્રામાં પોટેશિયામ મળી આવે છે, જે બ્લાડપ્રોટેક્ટ્રોલ કરે છે.
- ગોળની સાથે રંધેલો ભાત ખાવાથી બેઠેલું ગળું અને અવાજ ખૂલ્લા જાય છે.
- ગોળનો શરીરો ખાવાથી સ્મરશનકિંત વધે છે.
- બાજીની ખીચડીમાં ગોળ નાખી ખાવાથી નેત્રજ્ઞપોતિ વધે છે.
- છોડવાળી મગની, પાકીવાળી દાળમાં ગોળ નાખીને ખાવાથી સ્વાસ્થ સારું રહે છે.
- ગોળ અને તલની ચાડી બનાવીને પજી ખાઈ શકત્ય છે.
- ખાલી પેટે સુંકાળા પાકીમાં ગોળ ઓગળી નાખીને પીવાથી કાયદો થાય છે, એનાથી ચરીરની ગંદકી સાંક થઈજાય છે.

આંગદાનું ચૌથાંશ : સરગવો - ૨

- ડૉ. ગોરક્ષ દહિયા (આઈ.ડે.ઓ.સ.)

સરગવો એટલે પ્રોટીન અને એસેન્ટિન્સીયાન મિનરલ્સ-વિટામિનો ખજાનો

સરગવો દસ્તિજી એશિયાનો એક જીડુઈ છોડ છે. તેનો ઉપયોગ પરંપરાગત અને ચિકિત્સા પ્રકાલીમાં વજાં વર્ષથી કરવામાં આવે છે. તે એન્ટીଓક્સાઈડથી ભરપૂર છે. સરગવાના આધુર્વેદમાં વજાં ફાયદ જીવાવેલ છે. સરગવો એટલે પ્રોટીન અને બનિજનો ખજાનો. સરગવાનું સેવન કરવાનાં વજાં અને મહત્વપૂર્ણ કારક છે, જેના કારકો સરગવાના છોડને Tree of Hevanની ઓળખ આપે છે. સરગવાના છોડની પાતળી છાલ અને શિંગમાં ખૂલ જ મિનરલ્સ અને વિટામિન્સ હોય છે. તેનો ૧ નાનો કૃપ ૧૫૭% આરીએ વિટામિન-સી આપે છે.

સરગવાના એક કપમાંથી: Vitamin B6 - Daily needs, Vitamin A - 9%, Protein-2g, Vitamin C- 12%, Vitamin B2 riboflavin - 11%, Iron-11% મળે છે. વિટામિન A, E અને C જે દવા તરીકે કે દવા સ્વરૂપે લેવામાં આવે તો એ મનુષ્યની જરૂરાશ આવરદા જારી વધારી શકતા નથી, પરંતુ ખોરાકમાં કે સુપરફૂડમાં તેનો ઉપયોગ થાય તો એ ઉત્તમ પરિણામ આપે છે. માનવશરીરને કુલ લગભગ વીસ એટલા એમિનો એસિડની જરૂર પડે છે. એમિનો એસિડસીધું જ પ્રોટીનના નિયમિત આદેશે સંકળાપેલું છે. જેમ વિવિધ અશર મળીને એક શાબ્દ બને છે તેમ એમિનો એસિડના સંયોજનથી પ્રોટીન બને છે. સરગવામાં કુલ ૨૦ માંના ૧૮ એમિનો એસિડ છે. તેમાં શરીર માટે અત્યંત જરૂરી એવા આદેશ એમિનો એસિડ લાજર છે. સામાન્ય રીતે આ બધા એમિનો એસિડ લાલ માસ કે ચીજ વળેરે જેવી રેઝા પ્રોડક્ટ્સમાંથી મળતા હોય છે. ખાસ કરીને શાકાધારી લોકો આમાંના વજાં તરવોથી વિચિત્ર રહી જાય છે. સરગવામાં આવાં લગભગ નેતું કરતાં વહુ પોષક દ્વાર્યો છે જ પજા એ ઉપરાંત વિટામિન-સી, બી-૧,

બી-૨, બી-૮, વિટામિન-૩ અને વિટામિન-૮ પજા ભરપૂર માત્રામાં છે તેમાં અન્ય અનિજ પજા છે અને પાચન માટે અત્યંત જરૂરી એતું ફાઈબર પજા છે. વળી, કલોરોક્લિબ (હરિતદ્વાર) માટે આ જગતના એટલાક શ્રેષ્ઠમ વિકલ્પમાંથી એક છે.

સરગવાના ફાયદા:

- સરગવાનાં પાન અને સરગવાની સિંગ ગાર્ભવતી મહિલાઓ, સ્તરપાન કરવાની મહિલાઓ, મેનોપોઝ ચાલતો હોય તેવી મહિલાઓ, ટીલીના ફર્નાઓ, ફેમેરોઇડ આફાઈટિસના ફર્નાઓ, કોઈ પજા જતની માંદગીમાંથી ઊભા વધા હોય તેવા લોકો માટે અકસ્મીર ઔખાણિયાનિત વઈ શકે છે.
- જે કોઈને પાચનને લગતી કોઈ મુહૂર્લી હોય, ગેસ, એસિડટીની તકલીફ હોય તેમને પજા સરગવાની વજાં લાલ ઘાય છે.
- સરગવામાં રહેલાં પોષકતાનો વ્યક્તિનો રેફિન્ઝન્સ પાવર વધારે છે, જેવી તેની રોગપ્રતિકારકશક્તિ પ્રથમ બનેછે અને રોગ સામે લડી શકવાતે વધુ સહમ બનેછે.
- સરગવાના સેવનથી નારીને લગતા પ્રોથ્લેસ, જેમ કે નાલી ચરી જવી, મેમરી લોસ, સ્ટ્રેસ કે ફસ્ટ્રેશન જેવી માનસિક બીમારીમાં પજા રાહત મળે છે.
- ડાયાન્યિટીસના ફર્નાઓ માટે પજા એ અત્યંત ફાયદાકારક છે.
- સરગવો આંખનું તેજ વધારે છે, લાડકાને મજબૂત બનાવે છે.
- જતાજતના એક્ટેરીયાને વાઈરલ ઈસ્કેક્શન સામે એ રક્ષા આપે છે, જેના કારકો ડેન્યુ, મલેરિયા, ચીકનગુનિયા કે સ્વાઈન ફલ્સ જેવા રોગથી બચી શકાય છે.

- સરગવો શરીર બટાડવા અને કાખુમાં ચાખવા માટે પજી ખૂબ જ ઉપયોગી છે, કારણ કે એ ખાવાથી શરીરનું મેટાબોલિકમ સુધરે છે, પાચનક્રિયા સુધરે છે અને ફેટસ બળવાની શરૂ થાય છે.
- સરગવો કેન્સરના દર્દીઓ માટે અત્યંત ઉપયોગી સાધિત થાય છે, કારણ કે કેન્સરમાં ક્રિમોથેરેપી દ્વારા જે સાઈડ ઇફેક્ટ્સ વ્યક્તિને નહે છે એ સાઈડ ઇફેક્ટ્માં સરગવાથી બાંધો ફાયદો થાય છે.
- સરગવો ડિટોક્સિફિકેશન માટે પજી અત્યંત ઉપયોગી છે. એ શરીરમાં ફરતા નકારા કરાયા, જેને હી રેડિકલ્સ કરે છે, એને બાંધે છે અને શરીરમાંથી દૂર કરે છે. આથી ત્વચા અને વાળને થર્મનુક્સાન પજી અટકે છે.
- સરગવામાં રહેલાં તત્ત્વો નવા કોષોની ઝડપ એકદમ વધારી દે છે. જે જરૂરે કોષો મૃત્યુ પાંચે છે તેના કરતાં અનેકગાજી સ્પીડથી નવા કોષો જન્મતા રહે છે. આ ગ્રહિયા માત્ર સરગવા જેવા સુપરફ્લૂસથી સંભવ છે એટથે જ જે સરગવો નિયમિત લેવામાં આવે તો શરીરમાં કરચલી પડતી નથી. કરચલીઓ પડવાની શરૂઆત થઈ ગઈ હોય તો એ ગ્રહિયા સરગવો બંધ કરી દે છે અને ત્વચાને મૃહુલિત બનાવે છે. જીટિન નામનું તેમાંનું તત્ત્વ તેના એન્ટી ઓફિંગ તત્ત્વો માટે જાણીતું છે. સંશોધનોએ એવું પજી પુરવાર કર્યું છે કે અન્ય વનસ્પતિની સરખામણીએ સરગવામાં હજુરબજું જીટિન છે.

આપણી સૌથી મોટી સમયા એ છે કે આપણે આપણા પૌરાણિક આયુર્વિજનને બહુ લણવાશથી લઈએ છીએ. અત્યાર સુધી આપણે સરગવા વિશે જે વાત કરી એ પણિમના વૈશ્વાનિક દ્વારા તાજેતરમાં જ સિદ્ધ થયેલી છે, પરંતુ આયુર્વેદના વિવિધ બ્રંધોમાં ૩૦૦ કરતાં વધુ ઔખ્યોમાં સરગવાનો રેફરન્સ મળી રહે છે. આયુર્વેદમાં સરગવાની સિંગ ઉપરોત સરગવાના પાનનાં ભરપૂર ગુણ ગાન ગવાયા છે. આપણે તેની સિંગનું શાક તો કયારેક જાહીએ છીએ, પરંતુ તેના પાનને સાવ વિસરી જ બધા જરૂર નથી.

- સરગવાના ફાયદા અગ્રણીત છે. માત્ર સરગવામાંથી જ મળતા હોય એવા પજી કેટલાંક તત્ત્વો છે. એ જગતનાં અન્ય કોઈ પજી સુપરફ્લૂ કરતા એન્ટી ઓક્સિડન્ટ તત્ત્વોમાં બહેતર છે. હાઈને, તેની નાણીઓને સ્વસ્થ રામવાની બમતા માત્ર સરગવામાં છે. દાહ દૂર કરતો છાગીસ તત્ત્વો તેમાંથી મળે છે-જે અન્ય કોઈ જ સુપરફ્લૂમાંથી મળતાં નથી. ‘એન્ટી ઓક્સિંગ’ (અકાંગે વૃદ્ધત્વ દૂર કરતો)ના જે તત્ત્વો-જેટથા પ્રમાણમાં સરગવામાં છે-અન્ય કોઈ જ વનસ્પતિમાં નથી. જવાગાનાં બહુ ગુણગાન ગવાય છે, પરંતુ જવાગાના રસમાં જેટથાં ઉરિતદબ્બો (કલ્યોરોફિલ) છે તેના કરતો ચારસો ટકા વધુ ઉરિતદબ્બો સરગવામાં છે.
- વા ગુણવામાં સરગવો કુદરતી રીતે જ મદદ કરે છે. આખા શરીરની કાયાપલટ કરે છે અને શરીરના જેરી તત્ત્વોને બહારનું કરે છે.
- સરગવાને તમે પોખજાનું પાવર હાઉસ કલી શકો, તેમાં સંતરાની સરખામણીએ સાતગણું વિદ્યામિન-સી છે. ગાજર કરતાં ચારગણું વિદ્યામિન-નો છે. દૂધમાંથી જેટથું કેલ્લિયમ આપણાને મળે છે તેમાંથી ચારગણું કેલ્લિયમ સરગવામાંથી મળે છે-એ પજી લેક્ટોજ વગર | કેળાને આપણે ત્યા પોટેશિયમનો શ્રેષ્ઠ સ્પોર્ટ ગુણવામાં આવે છે, પરંતુ સરગવામાં કેળાની સરખામણીએ નજીસો ટકા વધુ પોટેશિયમ છે અને દલી કરતો તેમાં બમર્ફ ગ્રેટીન છે.
- સરગવામાં અગ્રણીત ગુણકર્મ છે. જીકની જામીથી જે વાળ ખરતા હોય તો એ ગ્રહિયા સરગવા દ્વારા અટકાવી શકાય છે. જનરલ ડેલ્ટામાં તેના થકી વધારો થાય છે. મહાત્વની વાત એ છે કે તેની કોઈ જ સાઈડ ઇફેક્ટ આજ સુધી નોંધાઈ નથી. સ્તાનપાન કરાવતી માતાથી મારીને પ્રેગનન્ટ છીએ, બાળકો, પુવાનો અને આથેડ કે વૃદ્ધો એમ તમામ લોકો એ લઈ શકે છે. પ્રકૃતિએ તે ગરમ નથી. તેથી વધતી-ઓદ્ધી માત્રાની કોઈ વિશ્વાસ કરવાની જરૂર નથી.

આપણી આપણાં જ કયારેક એવાં-એવાં

સુપરકૂડસ પ્રાપ્ત હોય છે, જે આપજી આપી કાયાપલટ કરી શકે છે. આપજી છવનરોલી બદલી શકે છે. કમનસીલે આપણું એ તરફ ખાન જ જતું નથી.

સરગવાનાં પાનનો પાઉંડર પણ એક આતું જ ચમત્કારિક સુપરકૂડ છે. મોર્ટિંગ એટલે દેશી ભાષામાં સરગવો. તેના

પાનમાં એટબેટલાં પોખ્રા મૂલ્યો હોવાનું સાબિત થયું છે કે તેના સેવન વકી મનુષનું આખું છવન બદલાઈ જાય.

સરગવો ઓર્ગેનિક રીતે વાવેલો અને ઉછરેલો હોવો

જોઈએ. વિવિધ પોખ્રકદ્વ્યોનું શરીરમાં સંયોજન સધ્યા એ બહુ જરૂરી છે. મિનરલ્સ વગર વિટામિન્સનું મૂલ્ય કંઈ જ નથી. આ વિટામિન્સ કે મિનરલ્સ જ્યારે કુદરતી સોતમાંથી મળે છે ત્યારે એ શરીરને અનેક પ્રકારે ફાયદો કરે છે.

આમ, સરગવાનાં પાન, છાલ, સિંગના ઉપયોગ અંગે લોકોમાં સમજ/જ્ઞાનિ લાવી સરગવાનો મહત્તમ ઉપયોગ વધારવા અર્થે ભલામજાછે.

૪૨મો યોગશિક્ષક આવાસીય-તાલીમ શિબિર

તા. ૫-૧૨-૨૦૧૮ થી તા. ૨૪-૧૨-૨૦૧૮ સુધી ઔરા યોગશિક્ષક આવાસીય-તાલીમ શિબિરનું આયોજન શિવાનંદ આધ્યાત્મમાં કરવામાં આવ્યું છે. જે યોગશૈક્ષિકો પોતે ગ્રારલિક યોગાસનનું શાન ધરાવે છે અને બીજાને શીખવાના ઈંચું છે તથા અંગ્રેજ ભાષામાં શાન સંપાદન કરી શકે છે તેઓને શિબિરમાં મનેશ મળશે. મનેશ માટે યુનિવર્સિટી સ્નાતક કક્ષાનો અભ્યાસ કરેલો હોવો જરૂરી છે. જેમનું શરીર સ્વસ્થ છે, જેઓ કોઈ પણ વસન કરતા નથી તેઓને મનેશ આપવામાં આવશે.

દરરોજ સાડું આગિયાર કલાકના શિક્ષણમાં યોગાસન, ગ્રાન્થાયામ, મુદ્રા, બંધ, ડિપાઓ, શિથિલીકરણ ઉપરાંત તજ્જ્ઞ તબીબો દારુ શરીર વિજ્ઞાન અને આગોધારાન્ના, ભગવદ્ગીતા, પાતંજલ યોગદર્શન, રેઠકી તિચ્છા: એક બેનું શાન સંપાદન કરાવવામાં આવશે. મનેશ ઈંચું મુમુક્ષુઓએ ઉં નવેભર પૂર્વે મનેશપત્ર ભરી દેશું. મનેશપત્ર 'divyajivan.org' પરથી મેળવી શકશે.

આગામી કાર્યક્રમ

- તા. ૫-૧૧-૨૦૧૮ શોમવાર - ધનતેરસ નિમિત્ત સાંજના રૂ.૦૦ થી રૂ.૦૦ સુધી સામૃદ્ધિક ધનપૂજન
- તા. ૭-૧૧-૨૦૧૮ ખૃષ્ણવાર - દિવાળી નિમિત્ત સાંજના રૂ.૦૦ થી રૂ.૩૦ સુધી મા અધ્યાત્મમાણનાં ભવ્ય અન્નકૂદર્શન, મહાઆરતી સાંજે રૂ.૦૦ વાંચે
- તા. ૮-૧૨-૨૦૧૮, શનિવાર - શીર્ષતુ સ્વામી વિદાનંદજી મહારાજ સ્મૃતિ વ્યાખ્યાન. વિષય : રાસ પંચાખ્યાયી પ્રવક્તા : પણ પીઠાધીનાર ૧૦૦૮ બોસ્વામી શ્રી દ્વારકેશવાલાજી મહારાજ (શ્રી કલ્યાણરાયજી હવેલી, વડોદરા) સમય : સાંજે રૂ.૦૦ વાંચે સ્થળ : વિદાનંદમુદ્, શિવાનંદ આધ્યાત્મ, અમદાવાદ

ગોળ ખાવાથી થતા ફાયદા

દોસ્તો, ગોળ ખાવાનું અલગ જ મહત્વ છે. તે ભર્યકરથી ભર્યકર બીમારીની કમર તોડી નાણે છે. ભારતીય સંસ્કૃતિમાં ગોળને પહેલાના સમયથી ઉપયોગમાં લેવાયા છે.

પરંતુ કોઈ ખાસ કારણથી અનેજ સરકરના સમયથી ગોળ બનાવવાની બફીને ગેરકાનૂની બતાવીને જબરદસ્તી ખાડ બનવાવવાની શરૂ કરી હતી. એનો દંડ આજ સુધી આપણે લોગવી રહ્યા છીએ. શેરીના બેફૂલો આજે પણ પોતાનો પાક લઈ ફરબદ્દ ભટકી રહ્યા છે. પહેલાં પોતાના વરમાં જ બફીમાં શેરીભાંથી ગોળ બનાવી તેનો ઉપયોગ કરતા હતા. શેરીના રસમાંથી ગોળ અને ખાડ બને બને છે.

શેરીના રસમાંથી ખાડ બનવાથી તેમાં આયન, ફોલ્કરસ, ગંધક, પોટેશિયમ, કેલિયમ નાણ થઈ જાય છે પણ ગોળમાં આ બધાં તત્ત્વો પૂરી માત્રામાં રહેલાં હોય છે. ગોળ વિદ્યાર્થિન 'એ' અને 'બી'નો મોટો ઓત છે.

દોસ્તો, ગોળ સ્વાસ્થ્ય માટે વાખ્યપદની ચાણે સ્વાદિષ્ટ પણ હોય છે.

દોસ્તો, હવે આ વિષય પર વધુ વિભતવાર જાહીંએ.

- ગોળમાં કેલિયમની પૂરતી માત્રા હોવાથી નાના છોકરાંઓનાં હાડકાં મજબૂત બને છે.
- નાનાં છોકરાંઓમાં દાંત તૂટવાથી જે કમજોરી લાગે છે તે ગોળથી દૂર થાય છે.
- આયનની કમી (ઉંઘાપ) ને પૂરી કરે છે.
- માતા અને બહેનોમાં આયનની ઉંઘાપ મળી આવે છે. હોવામાં માસિકદરમાં પરેશાની થાય છે. એ સમયમાં તે લોકો ગોળનું સેવન કરે તો ફાયદો થાય છે.
- ઘડપણ માટે અને માનસિક સ્વાસ્થ્ય માટે ગોળ સારો છે,

કારણકે તેમાં વિદ્યાર્થિન ની હોય છે.

- ગ્રાચીન પ્રથમાં કહેવામાં આવ્યું છે— ગોળ, દર્દી અને માખજા ખાવાવાળાને ઘડપણ જલદીથી આવતું નથી, તરત જ શક્તિ આપે છે.
- પહેલાં લોકો મહેનતાનું કામ કરતાં હતાં ત્યારે તેઓ કામ શરૂ કરતાં પહેલાં ગોળ ખાતા હતા. ગોળ ખાવાથી તરત જ શક્તિ મળે છે.
- ગોળ ફદ્દયની બીમારી માટે વાખ્યપદની છે.
- ગોળમાં રહેલ પોટેશિયમ ફદ્દય સંબંધી બીમારીને રોકવામાં મદદ કરે છે.

આ સિવાય પણ બીજી ઘણા ફાયદા છે તે જાહીંએ.

- કીના દિવસીમાં ગોળ, આહુ અને તુલસીનાં પાનનો ઉકળો બનાવી પીવો ખૂબ જ સારો છે. આ ઉકળો આપણાને શરીરીથી બચાવે છે.
- જો શરીરી જામી બદ્દી હોય તો ગોળને ઓગળી તેની ગોળપાપડી બનાવીને જાઓ.
- પ આમ ગોળને પ આમ સરસવના તેલમાં મેળવીને ખાવાથી શાસના રોગથી છુટકારો મળે છે.
- ગોળ અને કાલ્યા તથના વધુ ખાવાથી શિયાળામાં અસ્થમા પરેશાન કરતો નથી.
- ગોળ, શિયાળામાં ગોળની ચા (ચાય) બનાવી પીવી સ્વાસ્થ્યલર્વિક મનાય છે.
- ભોજન કર્યા પછી ગોળ ખાવાથી પેટમાં ગેસ બનતો નથી.

(અનુસંધાન પાન નં. - ૧૬)

ગુરુભક્તિના યોગ-૨

- શ્રીમતી રૂપા મજુમદાર

ગુરુભક્તિયોગ આપણી વૈદિક સંસ્કૃતિ છે. આપણા ધરમાં આખાલવૂદ સૌ એક શ્લોક તો રોજ બોલે છે:

ગુરુર્ભદ્યા ગુરુર્વિષ્ણુ ગુરુર્હો ભર્તેશ્વરः ।

શુદ્ધ: આચાર્ય પરં ભગ્વા તસ્મી શ્રીગુરુવે નમ: ॥

આ કણિપુરુષમાં આપણે વિચારીએ છીએ કે શંકર ભગવાન તો તેથાસ પર્વત પર વિચારભાન છે, વિષ્ણુ ભગવાન કીર્ત- સાગરમાં બિયજે છે, લઘીમાતા તો કુમળ વનમાં છે, હેવાદિએ તો સુદૂરવર્તી આકાશમાં શરણ દીધું છે, વાસુદેવાગાદિએ તો પાતાળમાં શરણ દીધું છે તો આપણા પ્રશ્નાનું સમાધાન કર્યાંથી ગ્રાપન થશે? બધા દેવોનું ગ્રગટ સ્વરૂપ ગુરુદેવ આપણી સમજ છે, જેમને આપણે જોઈ શકીએ છીએ, સ્વર્ણ કરી શકીએ છીએ, જેમની સાથે આપણે વાતો કરી શકીએ છીએ, જેમને આપણે પ્રશ્ન પૂછી શકીએ છીએ, આપણી સમસ્યા કહી શકીએ છીએ, જેમની પારેથી આપણે સમાધાન ગ્રાપન કરી શકીએ છીએ. માટે જ કે વ્યક્તિની આખો ગુરુચરણના દર્શન કરતી નથી એ આખો વર્ણ છે, જે વ્યક્તિના કન શુરુનો ભલિમા સાંભળતા નથી એ કાન વર્ણ છે અને જેણા જવનમાં ગુરુ નથી એનું જવન વર્ણ છે. એ જવન નહીં, મૃત્યુ છે અને જેણે એક વાર ગુરુદ્યુપા ગ્રાપન કરી દીધી તેણે જગતની સર્વશોલ સંપત્તિ ગ્રાપન કરી દીધી. ત્યારબાદ તેણે જોઈ જ સંપત્તિ ગ્રાપન કરવાની બાકી રહેતી નથી. એટલા માટે જ કહેવામાં આવ્યુ છે- ગુરુદ્યુપા. ગુરુદેવ બ્રહ્માણનું સ્વરૂપ છે. બ્રહ્માજ આ જગતનું સર્જન કરે છે. ગુરુદેવ પણ આપણી અદર સદ્ગુણોનું સર્જન કરે છે. એક શિલ્પી શિલ્પાનો બિન-આવશ્યક ભાગ દૂર કરી એમાંથી એક સુંદર પ્રતિભાનું નિર્માણ કરે છે. ગુરુદેવ પણ સદ્ગુણોનું ઉપાજન કરી દુગુણોનું વિસર્જન કરી આપણી અંદરની એક સુંદર

અાકૃતિ અને પ્રકૃતિનું નિર્માણ કરે છે અને આ કાર્ય આપણે કેટલું સમજું છીએ એટલું સરળ નથી. એક લવનનું નિર્માણ કરતું સરળ છે પણ એક મનુષ્યના જીવનનું નિર્માણ કરતું ખૂબ જ કઠિન છે. આપણાને કોઈ આપણી એક ખૂબ પણ બાતાવે તો એ વ્યક્તિ આપણાને ગમતી નથી જુદારે ગુરુદેવ તો આપણાને જરૂરીમાંથી સુધ્યારવાના છે. આપણામાં તેથો અહંકાર છે, તેથી જરતા છે, કેટલું તમસ છે । ગુરુદેવ કયારેક ગુરુસો કરે તો પણ આપણે દુઃખી થઈ જઈએ છીએ પણ તેઓ જુદારે ગુરુસો કરે છે તે આપણા ઉપર નથી કરતા, પરંતુ આપણા અને આપણા કલ્યાણની વચ્ચે જે તમસ આવે છે, જે આવરણ આવે છે તેને દૂર કરવા માટે છે.

જો વિકિત્સક રોગી પાસે, પ્રધાન રાજ પાસે અને ગુરુ પ્રિય પાસે સ્વાસ્થ વાતનું ઉચ્ચારણ નહીં કરે તો બનેમાંથી કોઈનું કલ્યાણ નહીં થાય. માટે જ, એક સંતે વેદના સાથે કહ્યું છે:

‘કૃય હાથ પૂછુંતે હો મેરે કારોબાર કા,
અંગો કે શાહર મેં આયના બેચતા હું’

સંત કહે છે, ‘લોકો અમારા હાથમાં સોનાની કાતર પકડાવે છે. અમે ખૂબ થઈએ છીએ કે હમજાં મારો લક્તા કહેશે: હે ગુરુદેવ, મારો લવબધન કાપી નાખો-પણ એ તો કહે છે-મારા છોકરાના વાળ કાપી આપો. ગુરુદેવ સમજ આવી શુલ્લક તો આપણી માત્રાણી હોય છે. એક કવિશીએ પણ ખૂબ વેદના સાથે કહ્યું છે: હું માનવી માનવ થાઉં તો વશું. કેમ આવું કહેતું પણું? શું આપણે આપણો માનવધર્મ ભૂલી રહ્યા છીએ? તો આ વિસ્મરણની દ્વારા કોની પાસે છે? એ ગુરુદેવ પાસે છે. શું આપણે આપણું ગતવ્ય સ્થાન, પરમ લખ્ય ભૂલી રહ્યા છીએ? એ તરફ આપણાને કોણ અભાવર કરશે? ગુરુદેવ કરશે. એમનું કાર્ય બ્રહ્માજ સમકાશ છે. એ માટે ગુરુદેવ

શું શું કષ સહન કરે છે એની કદાચ આપણે કલ્પના પજ નહીં કરી શકીએ. આપણે માનીએ છીએ કે આપણે શરીરમાં હેહલાન સાથે છળવીએ છીએ. ગુરુદેવ ઈશ્વરીય ચેતના સાથે જવે છે, છતાં શરીર તો છે જ ને ! શરીરની મધ્યદા તો છે જ ને ! ગુરુદેવ શેનો શેનો ત્યાગ કરે છે, શું કષ ઉઠાવે છે તે સ્તર સુધી કદાચ આપણે વિચારી પજ નહીં શકીએ.

સદ્ગુરુદેવ સ્વામી શ્રી રિવાનંદજી મહારાજે જ્યારે કારડિટીની પસંદગી કરવાનો સમય આવ્યો ત્યારે તેમજે વિચાર્યું કે મારે એવા ક્રેત્રમાં કારડિટી બનાવવી છે, જેમાં હું માનવજીત સાથે રહી રહ્યું, તેમની સમયા જીવી રહ્યું અને તેનાં સમાધાન લાવવામાં મદદ કરી રહ્યું. માટે તેમજે ડોક્ટર બનવાનું પસંદ કર્યું. તેઓ ડોક્ટર બન્યા. મહેશિયામાં તેમની ધમણોકાર ગ્રેજિઝ ચાલતી હતી. મોટા ભાગના ડોક્ટર પેચાદારની પાછળ દીડે છે જ્યારે ગુરુદેવ ડેક્ટરના સ્વરૂપમાં જરીબ વ્યક્તિની હું સેવા કરી રીતે કરી રહ્યું એ વિચારીને દીકૃતા હતા. લોકો તેમને 'જરીબોના ડેક્ટર'ના નામથી ઓળખતા હતા. એ સમયે એમજે જોયું કે સમાજમાં વિષમ પરિસ્થિતિ સર્જઈ હતી. કેટલાય લોકો એવા હતા, જેમને ભૂખ હતી પજ ખાવાનું નશીબમાં નહોંતું, ભૂખ્યા રહેતા હતા, એની સામે એવા કેટલાય લોકો હતા, જેમની પાસે અન્નના લંડાર ભરેલા હતા પજ તેઓ ખાઈ શકતા નહોતા. એમના સ્વરાઘ-ડેક્ટરની પરેણના કારણે તેઓ ખાઈ શકતા નહોતા. કેટલાય લોકો એવા હતા, જેમના શરીરમાં અસાધ રોગ હતા અને આધુખ બજુ જ ઓપ્ટિં હતું. તેઓ હાથ જોડીને આધુખ માટે વિનંતી કરતા હતા અને એની સામે કેટલાય લોકો એવા હતા, જેઓ નાની નાની વાતોમાં આત્મહત્યાનો માર્ગ લેતા હતા ત્યારે એમજે વિચાર્યું, આ વિષમ પરિસ્થિતિમાં કોઈ તો સમાધાન હોય જ જોઈએ. એ વખતે મહેશિયામાં સેનિશ ફલ્યુ અને મહેશિયાનો વાવડ શરૂ થઈ જયો. લોકો ટ્પોટપ ભરવા લાગ્યા ત્યારે ગુરુદેવ વિચાર્યું, 'ભરીને લોકો કર્યા જીય

છે ? આપણે મૃત્યુ પામનારને બચાવી શકતા નથી. આ જન્મ અને મૃત્યુની વચ્ચે જે જીવન છે એનો હેતુ શું છે ? કર્યા હેતુથી આ જગતમાં આવ્યા છીએ ? ચોક્કસ કોઈ દિવ્ય હેતુ તો હોવો જ જોઈએ.' કોઈ જ વ્યક્તિ તેમને સંતોષકારક જીવાબ આપી શકી નહીં, તેવા સમયે તેમના હાથમાં એક પુસ્તક આવ્યું, જેનું નામ હતું - 'જીવ-ભાસ ઐક્ય, વેદાંત રહસ્યમ્'. કુંડાપદ સચ્ચિદાનંદજી સ્વામીજિનું આ પુસ્તક તેમજે વાંચવાનું શરૂ કર્યું અને તેમાંથી તેમના પ્રસ્તોનમાં સમાધાન મણવા લાગ્યા અને તેમજે વિચાર્યું કે સંસારી પ્રવૃત્તિ સાથે હું વચ્ચ સિદ્ધ કરી શકીશ નહીં. તેમજે પોતાની બાંધી મિલકત જિત્રોમાં વહેંચી દીખી. તેઓ ભારત આવી ગયા. ગુરુદેવ, જેઓ ડોક્ટરના સ્વરૂપમાં-દસેય આંગળીઓમાં વીઠી પહેરતા હતા, જાણમાં સોનાનો અછોડો પહેરતા, સૂટ-બૂટમાં સજજ રહેતા હતા અને માથા પર હેટ પહેરતા હતા તેવા ગુરુદેવ હવે માત્ર બે વસ્તુમાં, ખુલ્લા પગે ભરતદક્ષમાં ચાલતા હતા. કષીકેશ પણાર્યા. બાર વર્ષ તેમજે કર્ક તપશ્ચર્યા કરી અને આત્મસાસાત્કારની ઊપદાયિ ગ્રાસ કરી. તે કરુણાસાગરે વિચાર્યું કે જીવનકાળ ખૂબ જ ઢ્રુંકો છે અને એમાં વિના અપાર છે અને સામાન્ય વ્યક્તિ આટલી તપશ્ચર્યા નહીં કરી શકે. તેથી તેમજે શાળોના સાર સ્વરૂપ ઉંચું પુસ્તકોલાંયા, જેમાં તેમજે ૧૦ ઊપનિષદ ઈશ, કઠ, કેન, મુદ્ગ, માંડુક્ય, ઔતરેય, તૈતીરીય, સેતાશતર, બૃહદારક્ષયક, છાદોય, બ્રહ્મસૂત્ર, યોગવાણિઝ, ક્રીમદુ લગવદ્ગીતા, નારદ ભક્તિસૂત્ર બધાનો સાર સમાપેલો છે. ૩૦૦ પુસ્તકો વાંચશો તો પજ તમારું કલ્પાશ થઈ જશો. આ કરુણાસાગરે એમ વિચાર્યું કે ૩૦૦ જેટથી પુસ્તકો વાંચવા પજ મુશ્કેલ છે તો તેમજે શાળોના સાર સ્વરૂપ ખડુગયોજ આપી દીખો. તેનું પાલન કરો. "સેવા કરો, પ્રેમ કરો, દાન કરો, પરિત્ર બનો, ધ્યાન હરો અને આત્મસાસપાત્કાર ગ્રાસ કરો. જે કેષ્યૂલ કોર્સની જેમ આપી દીખો. આનંદી

વધારે કરુણા બીજુ શું હોઈ શકે ? ગુરુલગવાન સ્વામીશ્રી શિદાનંદજી મહારાજનાં માતાજી તેમને જાજીબાઈ અને મદાલસાની વાતો કરતાં હતાં. તેમના પૂર્વજીનના આધ્યાત્મિક સંસ્કાર હતા તે જ્ઞાત થઈ ગયા હતા. જીવારે તેઓ નાના હતા ત્યારે તેમનાં માતાજીનો સ્વર્ગવાસ થઈ ગયો હતો. ગુરુદેવ પહેલાંથી જ નિર્ઝૃતી અનપસકત હતા. તેઓ એકાંતવાસમાં રહેવા લાગ્યા અને આધ્યાત્મિક પુસ્તકો વાંચવા લાગ્યા હતા. તેમનું કહેતું હતું કે તેમજો સ્વામી પાપા ચમદાસજીનું એક પુસ્તક 'પ્રભુની ખોજમાં' એટલી બધી વખત વાંચ્યું કે તેમને તેના દરેક શાબ્દ કંઈસ્થ થઈ ગયા હતા અને તે જ પુસ્તકે તેમને ગૃહિતયાગ કરવાની પ્રેરકા આપી. તેમજો ગૃહિતયાગ કર્યો ત્યારે ઘરમાંથી કોઈને પણ ખબર ન હતી કે તેઓ કયાં જઈ શકે છે ? પણ ઘરમાં જે વૃદ્ધ નોકર હતા તેઓ ગુરુદેવને રોજ જોતા હતા અને તેમની શું પ્રવૃત્તિઓ હતી તેનાથી વાકેફ હતા. તેથી તેમજો કહું કે હું બાળાને શોધી લાવીશ. તેઓ સીધા અરુણાચલમું પદેશ શ્રીરમણ મહર્ષિના આશ્રમમાં પહોંચા. ત્યા ગુરુદેવ ઉપરસ્વિત હતા. ત્યા તેમના નોકરે તેમને કહ્યું કે તમે જો ઘરે નહીં આવો તો હું અહીં ઉપરસ્વિત ઉપર જિતરીશ. આ કરુણાસાગર કેવી રીતે તેમને કષ્ટ આપી શકે ? તેમની સારે તેઓ ઘરે પાછા આવી ગયા. હવે જે નાની હતા તેમજો ફરમાન કર્યું કે જ્યાં સુધી હું અવિત હું ત્યા સુધી તું ગૃહિતયાગ નહીં કરે અને આ સંત શાબ કોઈને હુઃખી કરી પોતાના સંકલ્પ સિદ્ધ કરવા માગતા

ન હતા પછી તે કેટલાય પજી મહાન કેમ ન હોય ! તેમજો લજાવાનું શરૂ કરી દીખું અને તે પછી નોકરી માટે અરજાઓ કરવાનું શરૂ કરી દીખું. તેમને ચોથલ એરફોર્માંથી પાઈલાટની નોકરી માટેનો ઓફરપત્ર આપ્યો અને બીજું બાજું નાનીનો સ્વર્ગવાસ થયો. હવે તેમની પાસે બે વિકલ્પ હતા. એક પાઈલાટ બની જાહોજલાલી-માલગ્રિલક્ટ, માન-મરતણો માપા થાય અને જો સંન્યાસ લે તો કષ્ટ અને કષ્ટ સિવાય કંઈ ગ્રાપ ન થાય, તેમ કે એમને હજી એ પજી ખબર ન હતી કે મારા જુલ કોણ છે ? જેથી સ્વાભાવિક છે કે બધાંએ એટું જ કહું કે અત્યારે પાઈલાટ બની જી, જેથી બોડાં વર્ષ છાવનનો આનંદ થઈ લે. સંન્યાસ તો ગમે ત્યારે લઈ શકીશ પજી તેમજો વિચાર્યું કે આજે નહીં તો કાલે, આ જન્મમાં નહીં તો બીજી જન્મમાં જો પરમતત્ત્વની ઉપલબ્ધિ અને તેના માટે નિર્ણિજ સમાચિનો અનુભવ કરવાનું જો આવશ્યક છે તો તેમ આનો અનુભવ આ જ કાંઈ ન કરું ? જો બધાં માટે પજી આ જ લક્ષ્ય છે તો હું આપનો અનુભવ કરી બધાં સમજો આ શાન કેમ ન મૂકું ? તેમજો સંન્યાસ લેવાનો વિચાર કર્યો. ઘરમા બધાં જ અમણ ગયાં કે તેઓ લોકલાયાણ અર્થ પૂર્વી ઉપર અવતારિત લયા છે. તેમને રોકવાનો કોઈ અર્થ નથી અને તેથી આપજાને સાક્ષાત્ નારામજા સ્વરૂપ સ્વામી શ્રી શિદાનંદજીનુંપૈ મળ્યા.

(કુમશા)

(મધુની શોદાની - ૧૫ ડિસ્ટ્રિક્ટી વાગ્)

એને સ્વીકારી લીધી હતી. આમેય તે જ્યારે સફેદ કપડાંમાં હતો ત્યારેય શ્રીધર હતો તો સંન્યાસી જ ને ? સંન્યાસ એના માટે તો એક બાળ ઔપચારિકતા માત્ર હતી. સ્વામી વંકટેશ્વાનંદ સાચું કહે છે કે એના માટે પોતાને મેળવવાનું એટું કહું જ બાકી નહોંનું. છોરીને જરૂર પડે એવી કોઈ ચીજ એને વધગેલી નહોતી. સંન્યાસ લેવો પડે તેવો તે ગૃહસ્થી

જ નહોતો. સંસાર છોડવો પડે તેવો એ સંસારી જીવ જ નહોતો. તે હતો તો કેવળ આ હતો - સંદર્ભ નિરાસકત પોગી, પરમ સંન્યાસી, મહાન સંત અને જન્મસિદ્ધ ! એટલે આમ આવા જન્મસિદ્ધે જગતના હિત ખાતર ગૃહિતયાગ કર્યો.

□ 'કરુણાસાગર શિદાનંદ'માંથી સાંખ્યાર

“આનોખી માર્કશીટ”

- ડૉ. વિષ્ણુ અમ. પ્રભાપત્રી

બોર્ડના પરિક્રામની માર્કશીટ હાથમાં આવતાં જ જ્યના મુખ પર ખુશી છલકાઈ ગઈ. સ્કૂલના બધા શિક્ષકો તો જ્યનો જ્ય-જ્યકાર કરતાં પાકતાં જ નહોતા... .

જોયું ગણિતમાં મારી કરવેલી તેચારીઓના અસર... સોમાંથી પૂરા સો... ! કોઈની તાકાત છે કે જ્યનો એક માર્ક કાપી શકે... ?” ગણિતના શિક્ષક તો બધા વઽગે છાતી હુલાવીને બોલ્યા.

“ગણિતમાં તો કેટલાય વિદ્યાર્થીઓ પૂરા માર્કર્સ લાવે... વિશ્વાનમાં આખા કિલ્લામાં જ્ય એકલાના જ સોમાંથી સો માર્કર્સ છે... અને માચા ભણાવેલા વિશ્વાનની કોઈ બરોબરી જ ન કરી શકે.” વિશ્વાનના સર તો જ્યની માર્કશીટ લઈને પોતાની પુરણી પર ચક્કાને આખા રાયકને સંભળાય તેમ બોલ્યા.

“અંગારીની... વિશ્વાનવાણીઓ તમે ભાગમાં પંચાંશું માર્કર્સ લાવીને બતાવો... જ્યના ગુજરાતીમાં પંચાંશું માર્કર્સ આખા રાજ્યમાં અવલ છે... જેની માતૃભાષા મજબૂત તેના બધા વિષય મજબૂત.” ગુજરાતીના શિક્ષકે તો પેલા બંને શિક્ષકોને સંભળાય તેમ જ્યની માર્કશીટ હાથમાં લેતાં કહું.

જ્ય અને જ્યની માર્કશીટ બધા શિક્ષકો, વિદ્યાર્થીઓ, વાલીઓ બધાંના હાથમાં વાયકરતી ફરી રહી હતી.

“તારો મમ્મી-પણ ક્યા છે, જ્ય.... ? મારે પૂછ્યું છે કે તેઓ તને કેવી રીતે તેચારી કરવે છે... ? તારી પાછળ કેટલો સમય આપે છે... ?” એક વિદ્યાર્થીના મમ્મીએ માર્કશીટ જોઈને પૂરી લીધું.

“મમ્મી... જ્યના મમ્મી-પણ તો કોઈ દી ઝૂલે આવતાં જ નથી... !” પેલા વિદ્યાર્થીએ જ તેની મમ્મીને જ્યાબ આપી દીધો.

ગુજરાતીના શિક્ષકે જ્યને ન સંભળાય તે રીતે પેલા બહેનને મીરેથી કહું. “સા... જ્યના પણ તો કૂટપાય પર જૂનાં પુસ્તકો લેયે છે. મમ્મી બીજાના બરે કામ

કરે છે... તેઓ અતે સામાન્ય પરિસ્થિતિના છે... આ તો જ્ય જેવો દીકરો લાખોમાં એક હોય, જે જાતમહેનતે આગળ આવે... !”

“સર... હું જરૂર... મારા મમ્મી-પણાને પણ રિઝલ્ટ બતાવ્યું છે.” જ્યને ઘરે જ્યાની ઉત્તાવણ હતી. ત્યાં જ સામે પ્રિન્સિપાલ સર આવ્યા. તેમના હાથમાં મીઠાઈનું બોક્સ હતું. “હા... જી દીકરા... તારો પેરન્ટ્સ પાસે મોખાઈલ જ નથી તો એ ક્યાં એનલાઈન રિઝલ્ટ જોઈ શકવાના છે... ? પણ તારા જેવો દીકરો ખરેખર કિંદળાની ઓન-લાઈન છે તેનો અમને ગર્વ છે... અને અમે તારા રિઝલ્ટની ખુશીના પેંડા આખી સ્કૂલમાં આપવાનાં છીએ... કે આ બોક્સ તારાં મમ્મી-પણાને આપશે... !”

“સર-પેંડા તો મારે આપવાના હોય... !” જ્યે ખીમા અવાજે કહું.

“લોટા... તારા પરિષ્કારમણી તો અમને પેંડા વહેચવાનું મન થઈ આવે છે... તું જલદી જ... તારો મમ્મી-પણાને કહેકે કે તું સમગ્ર રાજ્યમાં મણમ આવ્યો છે.” પ્રિન્સિપાલ સરે જ્યના માણા પર હાથ મૂક્યો. “પેંક્યૂ સર” એટલું કહીને જ્યે પેંડાનું બોક્સ અને માર્કશીટ લઈ પોતાની સાઈલનું છેન્દલ ઘર તરફ વાળ્યું.

જ્યે જોયું તો ભોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓ મમ્મી-પણા સાથે પોતાનું પર્સિનલ ટુ બીલાર લઈને કે કારમાં આવ્યા હતા, જોકે આવી કોઈ સર્જવડ જ્યના નસીબમાં નહોતી. તેના પણ પાસે પણ કજુ જૂની-પુરણી સાઈકલ જ હતી. તે દસ્તમાં ધોરણમાં જ્યને વારસામાં મળી હતી. આ સાઈકલની રફતાર વધી રહી હતી... તેને પોતાની માર્કશીટ બતાવવાની ઉત્તાવળ નહોતી પણ પોતાના આ વર્ષની મમ્મી-પણાએ બનાવેલી માર્કશીટ લેવાની ઊત્તાવળ હતી.

જ્ય દરે પહોંચ્યો. તે દોડીને મમ્મી-પણાની પાસે ગયો. “મમ્મી-પણા આ મારી માર્ક્ષીટ અને પેડા... ગુજરાતમાં પહેલો આવ્યો છું...” જ્યના ખુશીનો પાર નહોંતો.

મમ્મી-પણાને માર્ક્ષીટ પર નજર કેરવી અને તરત જલગવાનના ચરકોમાં મૂકી દીધી.

“મારી પેઢી માર્ક્ષીટ કયાં...?” જ્યે તેની દર વર્ધની હેમ આ વર્ષ મમ્મી-પણાની પરીકાની માર્ક્ષીટની ઉધરાસી કરી.

“અરે... બેટા... હવે તું મોટો થયો... કદાચ અમારા આપેલા માર્કર્ટ તને નહીં ગમે તો...? આ વખતે નહીં આપીએ તો નહીં ચાલે...?” જ્યના પણાને તો ઇન્કાર કરતાં કહું.

“ના, એમ નહીં ચાલે. મારે તમારી બનાવેલી માર્ક્ષીટ છોઈએ જ...” જ્યે છાદ કરી.

“આં, લે પક્ષ ખાન રાખકે... અમે તારી સ્કૂલના શિક્ષકો જેવા હોશિયાર નથી. જ્ય બેટા, આ કોઈ ભાગવાના વિષયોની માર્ક્ષીટ નથી પક્ષ તારા કાવનનું આ વર્ષનું અમારું વાર્ષિક મૂલ્યાંકન છે” અને પણાને જ્યને તેની અનોખી માર્ક્ષીટ આપી.

જ્યે તો બે પાનાંની માર્ક્ષીટ હાથમાં લીધી અને મમ્મી-પણાને કેટલા ગુજરા આપ્યા છે તે જીશવાની તાલાવેલી જાગી.

જ્યના પણા લખે ચામાન્ય પરિસ્થિતિના હતા પક્ષ પુસ્તકોના અભ્યાસથી તેઓ પોતાના પુત્રનો સાવ જુદી રીતે જ ઉછેર કરી રહ્યા હતા.

દર વર્ષ જ્યનું સાત જૂદા જૂદા વિષયનું વાર્ષિક મૂલ્યાંકન કરી સો જુણાની પરીકાની જેખ જ તેના માર્કર્સ આપતા. આ અનોખી માર્ક્ષીટમાં ઉપર જ્યનું નામ... ઉપર અને તેની નીચે વિષયોના નામ લખા તેની આમે મેળવેલ ગુજરા લખેલા હતા. દરેક વિષયની નીચે વિસ્તારથી જગ્યાબ લખેલો હતો.

“વિષય પહેલો : પોતાની વસ્તુઓની દરકાર”

“મેળવેલ ગુજરા : દ્વા”

જ્ય તારી વસ્તુ ગ્રત્યેની દરકાર બણી સારી છે.

તારી દરેક ચોપડીઓનાં પૂછાં અને તેની સંભાળ સરસ રીતે કરી છે... તારું કબાટ તું વાવસ્થિત રીતે રાખતાં શીખી ગયો છે. તારી દરેક વસ્તુઓ તેના સ્થાને મુક્કવાની આદત સુધરી છે... પક્ષ આ વર્ષ તું સાઈકલ પ્રત્યે સહેજ બેધાન હતો... તેની સાકસકાઈ, કુલ નવ વાર લખેલ પચર (ગયા વર્ષ કરતાં તરજી વાર વધારે) તારાથી એક જોડ ચંપલ અને ચાર પેન, એક પેન્સિલ ખોવામેલ છે, જેના કારકો નવ માર્કર્સ કપાયા છે.

“વિષય બીજો : પોતાની ચારખેલ્યાણ”

“મેળવેલ ગુજરા : દ્વા”

બેટા જ્ય, આ વખતે તારી બોર્ડની પરીકાની ચાયે તારા આરોગ્યની સંભાળ આરી રીતે કરી છે. બાલારના જેંક કૂડ ખાવાની એક વાર પક્ષ કાંઈ કરી નથી. તે આ વર્ષ તારાં કપડાનાં બટન જીતે લખાવવાનું શીખી લીધું... સમયસર જાતે વાળ કાપાવી નાખે છે... પક્ષ જ્યને હજુ થાળી નહીં ઉપાડવાની તારી આદત નથી બદલાઈ. સવારે ઊકાવા પદ્ધી તારી પથારી હજુ તારી મમ્મીએ જ ઉકાનવી પડે છે, જેના કારકો તારા પાંચ જુણ ઓછા થયા છે.

“વિષય ત્રીજો : ઘરની જવાબદારી”

“મેળવેલ ગુજરા : દ્વા”

અમને ખ્યાલ છે કે આ વર્ષ અભ્યાસનું વર્ષ છે એટલે ઘરની જવાબદારી શક્ય નહોતી... રૂપમાંથી બદલાર નીકળતાં પંજાની સ્વીચ બંધ ન કરવી... સવારે ચકદીને ચચ્ચ નાખવાનું તારા ટખુણાના લીપી વસ્તીવાર લૂલી જતો... નિયમિત ગ્રાર્ફના ન કરવી, નહાતી વખતે રાતું પાણીનો ઉપયોગ કરવો જેવી કાયદી લાદ્યોના લીપી આ વર્ષ પંદર માર્કર્સ ઓછા છે.

“વિષય ચોશો : મિત્રો સાહેનો વિવધાર”

“મેળવેલ ગુજરા : દ્વા”

આમ તો તારા મિત્રો તરફથી કોઈ ફરિયાદ નથી પક્ષ તારા અંગત મિત્ર રકેશ સાથે તારે તરજી વાર ગંભો થયો હતો. તમારા બે મહિના સુધી અભોલા રહેલા. જ્ય બેટા... વાંક ભલે ગમે તેનો હોય પક્ષ મિત્રતાના એક છેડે આપણે ઊભા છીએ, જેણી કયારેય

જતું કરીને મિત્રતા નિભાવવી.

“વિષય પાંચમો : સમયપાલન”

“બેણવેલ શુણા : ૬૮”

જ્ય... આ વિષયમાં તું હંમેશાં અવલ રહ્યો છે. તે તારા યાઈમ ટેબલ મુજબ સતત કાર્ય કર્યું છે... અને બેટા ધ્યાન રાખજો જે વ્યક્તિ પોતાના સમયને સમજે છે અને સાચવી દે છે તેના જીવનની દરેક પરીકાનું પરિણામ મેળજ હોયથી.

“વિષય છઠો : પરસ્પરનો પ્રેમ”

“બેણવેલ શુણા : ૧૧૧”

જ્ય... આ એક વિષયમાં તારી મમ્મીએ માર્કર્સ આપ્યા છે... તારી મમ્મીએ કહ્યું છે, મારા જ્યને ૧૦૦માંથી ૧૧૧ માર્કર્સ આપજો. તેણે કહ્યું છે કે જ્ય કાયમ પડેલો નંબર લાવે છે છતંય તેણે ક્યારેય બીજી સુખી લાયિબંધો સાથે પોતાની સરખામણી નથી કરી... બાઈક કે મોબાઈલ લેવાની ખોટી જીદ નથી કરી. અમે તને બીજાના મમ્મી-પણા જેવી સુવિધાઓ પણ નથી આપી શક્યાં છતંય ક્યારેય કોઈ ફરિયાદ નથી કરી. વાંચતાં વાંચતાં ઉંઘ ન આવે માટે પરમાં દૂધ ન છોય તો રાત્રે પાણી, ચા અને ખાંડ ગરમ કરીને વગર દૂધની ચા પીને તું વણીવાર અમને સૂત્રાં મૂકીને જાગતો રહ્યો છે અને વાંચતો રહ્યો છે. તારા વિદ્યા સમાર્થ વધતો તને મળેલ એલાર્મ કલોક તે સામેવાળા રમણીકક્ષાને આપી દીપીલી, કારણ કે તેમને વણીવાર વહેલા ઊઠવામાં તકદીફ પડતી... આ બધું સમજું તારી મમ્મીએ તને સો વતા અણિયાર માર્કર્સ વધારાના આપ્યા છે એટલે તને કુલ છસોઅંશી ૫૭૧ માર્કર્સ મળે છે અથવી ૮૫.૧૨ ટકા... અમિનન્દન...

બેટા જ્ય.... તું અમારો કિગર જીન ઢુકડો છે... આપણે પરસ્પરનો પ્રેમ સાચવવો અને એકેએકના જીવનની જરૂરિયાત સમજવી તે તું ખૂબ સારી રીતે સમજ્યો છે. તારી મમ્મી છે તે ક્યારેય પોતાના દીકરાના માર્કર્સ કાપીન શકે... પણ કનોર બની શકે... માનની...!

બેટા... જીવનના આ વિષયોમાં કાયમ વધારે ને વધારે માર્કર્સ લાવવાનો પ્રયત્ન કરજે... આજે ઉપરના વિષયો તને કદાચ નાના કે બિનજરૂરી લાગતા હશે પણ તે આવેછે...

તને ઉજ્જવળ ભવિષ્ય તરફ ચોક્કસ લઈ જશે.

“વિષય સાતમો : વાલી તરીકે અમારી ફરજ”

“આપવાના શુણા : —”

બેટા જ્ય... આ વર્ષે આ જુદ્યો વિષય ઉમેદો છે... આ વિષયમાં તારે અમારું મૂલ્યાંકન કરવાનું છે... તારે પણ અમને સોમાંથી માર્કર્સ આપવાના છે કે અમે અમારી જવાબદીનું કેટલું વહન કરી શક્યા છીએ. અમે તને કેટલીયે સગવડે નથી આપી શક્યા... તારી સ્કૂલ કે કોઈ સમાર્થભાં અમે હાજર રહી નથી શક્યા... અરે, તારા વિદ્યા સમાર્થભાં તારે નંતુ જિન્સ વેલું હતું પણ મેં તને નહોંતું ખરીદી આપ્યું. તારે પ્રવાસમાં જવાનું હતું પણ મમ્મીને ખૂબ ચિંતા કરી એટલે અમે ના કહેલી... બેટા... અમારી પણ મયદાઓ છે... તારા આપેલા માર્કર્સથી અમે પણ અમારામાં રહેલી આપી શોધી કાઢીશું અને આવતા વર્ષ અમારા માર્કર્સ વિશે તેવા પ્રયત્ન કરીશું.

અને જ્યે તો તસ્ત જ આ છેલ્લા વિષયમાં ૧૨૧ માર્કર્સ આપીને નાચે લખી દીધું.

“વધાલાં મમ્મી-પણા.”

“તમે એમ ન સમજજો કે તમે મને કોઈ નથી આપ્યું. તમે મને જે આપ્યું છે તે આ દુનિયાનાં કોઈ પણ મા-બાપે કદાચ તેના દીકરાને નથી આપ્યું હોય... ! તમે આ અનોખી માર્કશીટ આપીને મારા જીવનની અનોખી સમજજી આપી છે, જે મારા સ્કૂલના વિષયોમાં ક્યારેય નથી મળતી. વિષયોમાં માર્કર્સ લાવવાની સાથે વનઃપાત્રમાં પણ કેવી રીતે સાચ માર્કર્સ લાવવા તે તમે મને આ રીતે શીખવ્યું છો.”

“તમે મને આ રીતે જ હર વર્ષ અનોખી માર્કશીટ આપતા રહેશો, હું પણ સામે તમને મારી દરેક માર્કશીટ વધુ સારી બનાવવાનું પ્રેમિસ આપુંશું.”

“સેટલ્સ”

“સદ્ગુણની પછળ પરીક્ષાના ગુણ ખેંચાઈને આવેછે...”

“કુંભ સૂર્યનો ગ્રહણ ચો-નારક વહેંચાઈને આવેછે...”

વૃત્તિ

- તા. ૧૦-૧૦-૨૦૧૮ થી તા. ૧૮-૧૦-૨૦૧૮ : આ વર્ષનો નવરાત્રી ભક્તોસ્વાપ નવ હિવસ સુધી સંપન્ન થયો. દરરોજ સવારે ૬.૩૦ થી ૧૧.૩૦ સુધી શ્રીમહુ ભગવદ્ગીતા પારાયણ (અકાર અધ્યાત્મ, માહાત્મ્ય અને ધ્યાન-શ્લોકે) થયું. દરરોજ બપોરના ૪.૦૦ વાગ્યાધી સાંજના ૭.૩૦ સુધી શ્રી હુર્ચી સપ્તરાત્રી-ચંડીપાઠનું પારાયણ શ્રી શ્રી અદ્યાત્મી ભવનમાં થયું, જેનો દરરોજ ૩૦૦થી વધુ ભક્તોએ નિયમિત લાભ લીધો.
- તા. ૧૪-૧૦-૨૦૧૮ : આજરોજ શિવાનંદ અધ્યાત્મ ખાતે શ્રી દીપેશ શાહનાં ગાનવૃદ્ધ દ્વારા ગરબા પ્રસ્તુત થયા હતા.
- તા. ૧૯-૧૦-૨૦૧૮ : શ્રી હુર્ચિંભી નિયમિતે કંપાપૂજન-સૌભાગ્યવતી પૂજન થયું. ૧૨૦ કંપાઓ અને બૃહુકોની પૂજા થઈ અને ભોજન-પ્રસાદ લેટ-સોગપદ આપવામાં આવ્યાં.
- તા. ૨૪-૧૦-૨૦૧૮ : વિજયાદશમી નિયમિતે સવારે વિદ્યા આરંભશરૂ અને સમાપન પૂજા તથા શાંતિજળ વર્ષસ્ત કરવામાં આવ્યું. આજરોજ ગરબામાં આવનાર સર્વે ૮૦૦થી વધુ ભક્તોને જલેશી-પાપડીનો પ્રસાદ વિતરણ કરવામાં આવ્યો.
- અછા તથા નવમીના રોજ હવન અને દરરોજ રોજ ૬-૦૦ થી ૧૧-૩૦ સુધી ગરબા થયા. ચૂડા (દીમડી)-ના કલાકારો દ્વારા સંગીતમય ગરબાનું ભવ્ય આધોજન થયું. તેનો હજ્ઞારો ભક્તાનો લાભ લીધો.
- પૂર્ણાંશુ સ્વામી અધ્યાત્માનંદશુ મહારાજની કર્મચારી-૨૦૧૮નો સંદેશ અહેવાલ
- પૂર્ણાંશુ સ્વામી અધ્યાત્માનંદશુ મહારાજ તા. ૧૫ સપ્ટેમ્બરે અમદાવાદથી અભુયાબી, શિકાગો, વોર્સિંગન ડીસી, રિઝિંગ (પેન્સિલવાનિયા), ન્યૂ જર્સી, લુઝન, વિલ્સ રોક (એમાર), ટ્રોન્ટ, ટ્રેય (મિશિગન), ટેલેપ્રો, હોર્ન્ટો,

શિનિયાપોલિશ, મિલ્વોકી, એટ્ટાનાટા, શાર્લોટ, શિકાગો અને લાંનની પાત્રા પર છે. અતે આ પાત્રાનો સંકીનત અહેવાલ પ્રસ્તુત કરેલ છે.

● ૧૫th Sept. - ૧૯th Sept. 2018 Chicago (IL)

Adhyatma Tour 2018 of Pujya Swami AdhyatmanandaJI Maharaj commenced from Chicago on Sept 15, 2018. As always, Pujya Swamiji received a warm welcome by Naliks with Purna Kumbham at their holy abode. His Holy presence fills their hearts with unspeakable joy.

Adhyatma Tour is moving smoothly with Gurudev's grace & blessings. The programs at Chicago, Lorton (VA), Kula Kamal Ashram (Reading, PA), New Jersey, Houston, Little Rock (AR), Troy (MI) and Toledo are completed and the tour continues to the rest of the centers namely Toronto, Minnesota, Milwaukee, Atlanta, Charlotte, Chicago and to UK before concluding on Nov 30, 2018.

Pujya Swamiji's day typically starts early with morning yoga session, home satsangs, home visits, bhiksha to honor devotees' wishes, evening satsangs, special requests, press interviews, paying a visit to sick ones, prayer for depressed ones and more till the late at night most of the days. His Mission is service to humanity, service to known and unknown. HE has been continuously spreading the message of sages of the yore and sharing the knowledge of ancient cultural and scientific heritage of ancient India through Yoga, Pranayama, and Meditation.

Pujya Swamiji's programs in Chicago began with Ganesh Chaturthi celebration at Hindu Temple of Greater Chicago.

Morning Yoga, Pranayama & Meditation Retreat was organized by (HTGC). The temple team has been hosting Swamiji's Morning Yoga for many years.

Sri Prasad Ji, a Yoga Chair writes, " Pujya Swamiji, all of us HTGC yoga students and teachers are deeply honored and privileged to learn and re-learn many teachings and lessons of yoga from you every year. Just in five days, You have taught us Omkar, Brahmari, kapalabhati, Bashtrika, Sitali, Sitkari Pranayamas, so many Yoga Postures, Surya Namaskars. Every time we practice Asanas under your guidance, we learn something new, something that we need to correct, much more needs to practice. You inspire me to be a better student, teacher and a person that I can be, to serve students and pass on the knowledge and wisdom of yoga that Swamiji shares with us. Namaste! With deepest gratitude and respects to You "

Poonam Gupta, a director of Universal Spirit Yoga writes, "Universal Spirit Yoga center was blessed again by Pujya Swamiji's visit on Sep 15th. Swamiji beautifully explained how self-reflection on all our thoughts and actions is important to living at a conscientious level. How our actions impact and have a chain reaction on the entire universe. Self-reflection helps us physically as well as spiritually. Swamiji blessed and shared the simple meal prepared by the devotees. Everyone enjoys and appreciates his sense of humor, his simplicity and humility".

Mandir of Madison (WI) celebrated Venkateshwar Kalayanam & 1st Rathoutsavam In holy presence of Pujya Swamiji Maharaj on Sept 16th.

Evening satsang on Sept 16th was organized by Sri Arbindo devotee group. Satsang on Sept 17th was organized by Bharathiya Temple of NWI. Swamiji talked on the Maha Mrutnjaya Mantra, a life-giving Mantra. On Sept 18th Satsang was organized by Swadhyay group, the talk on "Awakening the Self" was enlightening. On Sept 19th devotees group organized satsang. Swamiji's talk on "Gita In Daily Life" was very inspiring.

* 21st Sept. - 26th Sept. - 2018, Lorton (VA)

5 days passed like a blink of eyes, in

Swamiji's "Sannidhya".

From Dawn to late night, Wellness retreat kept us all on the toes. 15 Wellness programs in 5 days. 11 at Happiness Yoga Centre, 1 at Sanatan temple, Richmond and 1 at Durga temple, Fairfax and 2 additional programs of yogasana practice. Evenings flooded with several home Satsang at devotees place.

Each program was every much successful and people admired full heartedly.

All classes on Friday, Saturday and Sunday at Happiness Yoga centre were jam packed. The hall was fully occupied with nearly 50 people. Even on weekdays, nearly 35-40 people attended the programs. One program was on Shat-Kriya when, Swamiji demonstrated Kunjar Kriya and we did Jalaneti. Many students also performed it. It was a great fun time. As always, Swamiji made everyone laugh a lot and made happier.

Discourses at both temples were in Gujarati/ Hindi and got overwhelming response. Programs were followed by dinners sponsored by HYC. Nearly 250 people attended at Durga temple.

Many of our students and friends volunteered like anything. Because of their support, sponsorships and donations only, this event became very much successful. Programs were kept for free to all but People did reciprocate full heartedly and gave significant donations in the lotus feet of Swamiji.

We are very happy to see the people becoming flourishing Devotees of H.H.Swamiji and a solid foundation is shaping up in DC area. We wish to grow the community much bigger way in coming years. Swamiji's blessings work.

Swamiji has truly attuned Happiness In Happiness centre.

* 27 Sept. - 3 Oct. 2018 Reading (PA)

Moments spent with H.H.Swamiji are most precious and invaluable to us. It has been a blessing beyond words to have Swamiji with us this week. Every moment his

words bring comfort and wisdom. Janmashtami was a tremendous event. Swamiji provided a vibrant heartfelt discourse and lead the beautiful bhajan for the community.

As always, Swamiji's visit was full of love, laughter, education, devotion, and sincerity. Swamiji's darshan gives the gift of wisdom, clarity and deep understanding to all those receiving. Swamiji's talks on the Kena, Katha and Mandukya Upanishad, and Bhagavad Gita, were full of practical insights and spiritual guidance. Love filled each word He spoke and Truth was His message. His bhajan were beautiful and inspired us all to experience the presence of Divinity. Swamiji spoke to the community each night of His stay. On Saturday, September 29, He spoke to the members of Berks Bhakti Yoga Group, about 350 people, as we co-facilitated a Janmashtami and Radhashtami celebration at the ashram. Swamiji lit up the room with His narrative and with His heartfelt presence.

Swamiji's presence is especially meaningful to Sudha and Ed, as Ed continues his healing journey. Swamiji conducted homa and rituals and provided guidance for Ed and Sudha on their continued path of health, service, spirituality, and life. We are all deeply grateful for Swamiji's teachings and His presence in our lives. We are already looking forward to His next visit!

• October 9th, 2018 - Houston : H.H. Swami Adhyatmanandaji Maharaj arrived to Houston, Texas in the afternoon. Sri Harshadbhai Mehta of Katy Texas had organized Satsang at their residence later in the evening. Swamiji gave discourse on meaning of Sravan-Bhadra-Aso,

• October 10th, 2018 : H.H. Swami Adhyatmanandaji Maharaj visited BAPS temple of Houston. Swamiji had chance to meet with Shukmuni Swami of Atlanta who was substituting one of the Swamiji's of Houston temple. Swamiji offered his prayers and performed Abhishek of Shri NilkanthaBhagvan.

• October 11th, 2018 : Swamiji blessed Dhaval Trivedi on his 35th birthday. On the occasion of his

birthday, Swamiji planted Avocado and Lemon trees at residence of Dhaval Trivedi.

• October 12th, 2018 : H.H. Swamiji delivered the 1st lecture of the series of two at Shri Sanatan Shiv Shakti Mandir of Houston on the topic of "*Shakti Upasana Ka Raj Marg – Shri Durga SaptasatiKeMadhyam Se*". This event was organized by the support of Gujarati Brahma Samaj of Houston and Shri Sanatan Shiv Shakti Mandir of Houston. Swamiji explained the meaning of Navaratri and the eight forms of Ashtalakshmi. The discourse was concluded with Swamiji performing Arati of Lord Shiva and Goddess Adishakti.

• October 13th, 2018 : Swamiji conducted Yoga Work Shop at the ISSO – Swaminarayan Temple in the morning from 8am to 9:30am. About 30 participants took the benefit of the 1st day of work shop. Swamiji discussed the importance of OM chanting and the breathing technique. Swamiji also talked about the Mulbandha and Udarbandha.

Swamiji visited Shri KrishnakantPndya's residence for the home Satsang at 11:30am. Swamiji continued with the discourse on "*Shakti Upasana Ka Raj Marg – Shri Durga SaptasatiKeMadhyam Se*" at Shri Sanatan Shiv Shakti Mandir of Houston from 6:00 pm to 7:30pm.

• October 14th, 2018 : Swamiji conducted 2nd day of Yoga Work Shop at the ISSO – Swaminarayan Temple in the morning from 8am to 9:30am. About 35 participants took the benefit of work shop. Swamiji discussed the various pranayams and some simple asanas.

Swamiji visited Shri Lalitha Janaki and her son Shri Radhesh Janaki's residence for a short Satsang at 11:00am.

Swamiji visited Shri Bharat Tailor's residence for home Satsang at 12 noon. Swamiji talked about mind and it's ego and how that affect our relationship with the community that we live in.

To be Continued.....

શ્રી શિવાનંદ આશ્રમ, અમદાવાદ હારા સાયોર્ગિત શ્રીશ્રી મા પૈષ્ણોદેવી-અમૃતસર યાત્રા

તા. ૨૩ માર્ચ, ૨૦૧૬ થી તા. ૨૮ માર્ચ, ૨૦૧૬

શ્રી શિવાનંદ આશ્રમ સિયેટ પૂજ્ય સ્વામીશ્રી અધ્યાત્માનંદજી મહારાજના અમૃત મહોત્સવ નિમિત્તે સ્વામીજી મહારાજની નિષ્પત્તામાં તા. ૨૩ માર્ચ, ૨૦૧૬- રાનિવાર થી તા. ૨૮ માર્ચ, ૨૦૧૬-ગુરુવાર સુધી શ્રીશ્રી મા પૈષ્ણોદેવી અને અમૃતસર યાત્રાનું આયોજન કરેલ છે, સુધી આ મુજબ છે:

તારીખ	યાત્રાની વિગત	સભય
૨૩-૩-૨૦૧૬	અમદાવાદથી કટરા યાત્રા સર્વોદય એક્સપ્રેસ ટ્રેન નં. ૧૨૪૭૩	ઉપડવાનો સમય : સવારે ૧૧-૩૦ વાગ્યે
૨૪-૩-૨૦૧૬	કટરામાં રોકાણ	કટરા પહોંચવાનો સમય : સાંજે ૫-૧૦ વાગ્યે
૨૫-૩-૨૦૧૬	ભવનમાં શ્રીશ્રી માનાં દર્શન કટરામાં ચાન્તિ રોકાણ	સમય : સવારના ૫-૦૦ થી સાંજના ૭-૦૦ વાગ્યે
૨૬-૩-૨૦૧૬	કટરાથી અમૃતસર યાત્રા સુવિધા અમદાવાદ એક્સપ્રેસ ટ્રેન નં. ૧૯૪૧૬ અમૃતસરમાં ચાન્તિ રોકાણ	ઉપડવાનો સમય : સવારે ૧૦-૨૦ વાગ્યે અમૃતસર પહોંચવાનો સમય : સાંજે ૫-૧૫ વાગ્યે
૨૭-૩-૨૦૧૬	અમૃતસરમાં ગોલ્ડન ટેલ્ફલ દર્શન, જીવિધાંવાલાભાગ અને વાધા બોર્ડરની મુલાકાત અમૃતસરમાં ચાન્તિ રોકાણ	
૨૮-૩-૨૦૧૬	અમૃતસરથી અમદાવાદ યાત્રા વાયા દિલ્હી ટ્રેન નં. ૧૨૯૮૯ દિલ્હીથી અમદાવાદ યાત્રા ચાંદધાની એક્સપ્રેસ ટ્રેન નં. ૧૨૯૪૮	અમૃતસરથી ઉપડવાનો સમય : સવારે ૮-૧૦ વાગ્યે દિલ્હીમાં આગમન સાંજે ૪-૨૫ વાગ્યે દિલ્હીથી ઉપડવાનો સમય : સાંજે ૭.૫૫ વાગ્યે અમદાવાદમાં આગમન સમય : સવારે ૮.૪૦ વાગ્યે

યાત્રાના ખર્ચ પેટે યાત્રીદીક રૂ. ૧૨,૦૦૦/- (બાર હજ્જર) ન્યોઝાવર રાખેલ છે, જેમાં હોટલમાં રોકાણ,
નાસ્તો, બે વખતનું ભોજન અને સ્થાનિક જોવાલાયક સ્થળોના પ્રવાસનો સમાવેશ થાય છે.

ટ્રેન-સેલ કે હેલ્પિકોસ્ટરની ટિકિટનો આ ન્યોઝાવરમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો નથી.

મધ્યાહ્નિત સંખ્યા લેવાની હોઈ યાત્રામાં જોડવવા છુંઝતાં ભાઈ-બહેનોએ ૧૫ ડિસેમ્બર પહેલાં શિવાનંદ આશ્રમ
ઘાતે શ્રીમતી પૂનમ પવાણીજી પાસે નામ નોંધાવવા પોત્ય કરતું, આપેલ ન્યોઝાવર પરત માગવા વિનંતી કરવી નહીં.

- વ્યવસ્થાપક,
દિવ્ય જીવન સાંસ્કૃતિક સંય

SUVARNAKALA®

Gold, Diamond & Silver Jewellery
BIS Approved Jeweller

અમૃતપુર
જે આકર્ષણ જગાવે...

અમદાવાદ

સી.જી. રોડ | સેટેલાઇટ
“નેશનલ પ્લાન્ઝ” | “વીનસ એમેડીયસ”
લાલ નંગલાની સામે | જોધપુર ચાર રસ્તા BRTS બસ સ્ટેન્ડ સામે

www.suvarnakala.com

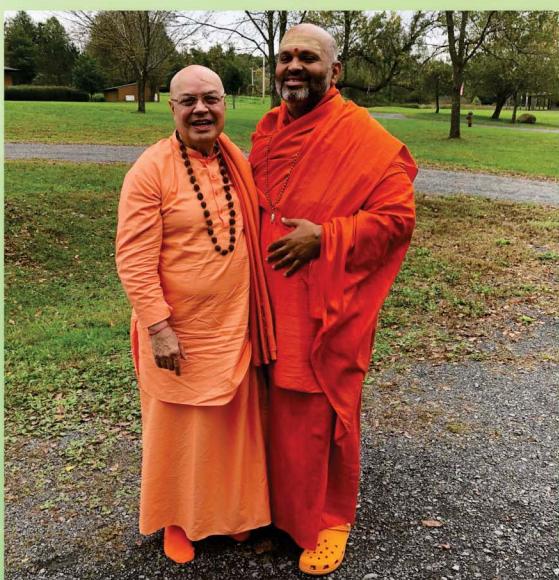
SRI SWAMI ADHYATMANANDAJI of SIVANANDA ASHRAM, AHMEDABAD, INDIA
at Kula Kamala Foundation & Yoga Ashram, Reading PA
Essential Teachings from the Bhagavad Gita ~ October 1, 2018

કીર્તન અને સત્સંગ, દેવી મંદિર (શક્તિ મંદિર)
લોર્ટન, વર્જનિયા

With Devotees group at Bharat Sevashram Sangh, NJ
(Oct 7, 2018)

મહામંદલેશ્વર શ્રી સ્વામી નિત્યાનંદજી મહારાજ
(શાંતિ મંદિર, ન્યુયોર્ક) સાથે પૂજ્ય સ્વામીજી

ઇન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ સોશિયલ વકર્સ અને અમદાવાદ આચાર્ય સંઘ દ્વારા AMA-વખાપુર, અમદાવાદ ખાતે આયોજિત શૈક્ષણિક કાર્યક્રમમાં તા. ૨૦ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૮ના રોજ શ્રી યજોશ પંડ્યા (MD, પ્રિન્ટ વિઝન પ્રા. લિ.)ને ગુજરાત રાજ્યના શિક્ષણ મંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રસિંહ ચૂડાસમાના વરદ્દ હસ્તે 'પ્રાઈડ ઓફ ગુજરાત' એવાઈ એનાયત કરી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા.

Yoga & Spiritual Retreat at Happiness Yoga Center, Lorton (VA)
September 21, 2018 - September 25, 2018

Yoga Lessons at Hindu Temple of Greater Chicago, Chicago (IL)
15th, September - 19th, September - 2018

Durga Puja at Hindu Temple of Toledo
Oct 21, 2018

Pujya Swamiji at Radha Krishna Temple at Little Rock (AR) Oct. 17, 2018

ઈશ્વર સાથે અનુસંધાન કરો

ઈશ્વરે તમને નવું વર્ષ આપ્યું. કોરીકટ ચોપડી આપી, જેમાં તમે મનગમતા અક્ષર પાડી શકો. તે માટે આનંદો! તમે તેમાં સુવર્ણાક્ષર પણ પાડી શકો. આળસના કારણે શું તમે એને સાવ કોરી રાખશો? નહીં, તેમાં સોનેરી અક્ષર પાડો અને તમે જ તમારા પરમ શુભચિંતક અને ભિત્ર બનો. સાચા જ્ઞાની બનો, સાચા યોગી બનો, સાચા ભક્ત બનો! આ રીતે પ્રભુ સાથે અનુસંધાન કેળવો. આવું થવા પામો એ જ અંતરેછા!

- સ્વામી ચિદાનંદ